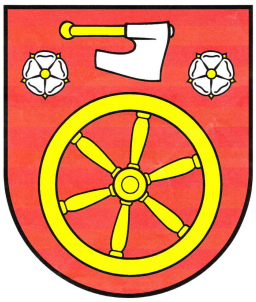

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE HÁJ

na roky 2016 - 2023

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O DOKUMENTE:

Charakteristika: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Objednávateľ: Obec Háj

Dodávateľ: RENOVA Trade s.r.o.

Riadiaci tím: Július Farkas, Mgr. Zuzana Kulcsár Tarnóczy, Peter Farkas, Eva Červená, Árpád Rácz, Jozef Székessi

Autorský kolektív: Ing. Ervin Petrik, Gabriela Balvirčáková

Prílohy: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2016-2023, Analytická časť – kompletné neskrátené znenie

OBSAH

ÚVODNÁ ČASŤ 3

1.ANALYTICKÁ ČASŤ 6
- 1.1 Analýza vnútorného prostredia 6
- 1.2 Analýza vonkajšieho prostredia 17
- 1.3 Zhodnotenie súčastného stavu územia 19
  - 1.3.1 SWOT analýza 19
  - 1.3.2 Hlavné faktory rozvoja a disparity 20

ČASŤ 2. STRATEGICKÁ ČASŤ 22
- 2.1 Úvodné informácie 22
- 2.2 Vízia obce Háj 23
- 2. 3 Strategický cieľ obce Háj na roky 2016-2023 24
- 2.4 Stratégia rozvoja obce Háj 24

ČASŤ 3. PROGRAMOVÁ ČASŤ 28
- 3.1 Opatrenia a projekty v rámci jednotlivých oblastí 29
- 3.2. Súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt 31

ČASŤ 4. REALIZAČNÁ ČASŤ 39
- 4.1. Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR 39
- 4.2. Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PHSR 40
- 4.3. Stručný popis komunikačnej stratégie 42
- 4.4. Systém monitorovania a hodnotenia 43
- 4.5. Akčný plán na obdobie dvoch nasledujúcich rokov 44

ČASŤ 5. FINANČNÁ ČASŤ 47
- 5.1. Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR 47
- 5.2. Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov 48
- 5.3. Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania 50

ZÁVEREČNÁ ČASŤ 52

ÚVODNÁ ČASŤ

Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hájna roky 2016-2023
Územné vymedzenie	Obec Háj
Územný plán obce schválený	NIE
Dátum schválenia PHSR	
Dátum platnosti	2016-2023
Verzia	V.1
Publikovaný verejne dňa	

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2016-2023 (PHSR 2016-2023) je hlavným strategickým dokumentom ktorý poskytuje ucelený pohľad na súčasný stav a perspektívy obce v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja a ktorým sa určujú strategické ciele, rozvojové priority a podporované smery rozvoja obce ako celku. Je základným dokumentom, ktorým sa samospráva mesta riadi pri rozhodovaní a výkone svojej činnosti pri starostlivosti o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2016-2023 je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja a je vypracovaný v súlade so záväznou časťou územno-plánovacej dokumentácie obce. Dokument nenahrádza územno-plánovaciu dokumentáciu ale patrí medzi základné podklady využívané v územno-plánovacej činnosti.

Potreba vypracovať nový PHSR obce Háj vyplýva zo zmenených požiadaviek jeho obyvateľov v súvislosti so zmenenými podmienkami v spoločnosti, zmenených a doplnených strategických a rozvojových dokumentov na národnej a regionálnej úrovni a zo zmenených legislatívnych podmienok v SR (schválenie zákona NR SR č. 309/2014 Z. z , ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2015)

Základný legislatívny rámec pre vypracovanie PHSR obce Hájk tvorí Zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona NR SR č. 309/2014 Z. z a Zákon NR SR č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení (v platnom znení), ktoré určujú povinnosti a postup obcí pri zabezpečení udržateľného rozvoja ich územia.

Metodika vypracovania dokumentu PHSR obce Háj je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a v súlade s Metodikou na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC a jeho príloh, verzia 2.0 publikovanou vo februári 2015 Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Pri vypracovaní PHSR sa uplatnil princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími sociálno-ekonomickými partnermi v regióne. Spracovanie dokumentu bolo vykonané participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov mestského úradu, externých odborníkov a za účasti širokej verejnosti.

V úvodnej fáze tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2016-2023 vedenie obce rozhodlo o spôsobe spracovania dokumentu a učilo za spracovateľa výkonnú kanceláriu Združenia miesta obcí údolia Bodva (ZMOÚB) ktorého je obec členom a ktorá obciam poskytuje služby v oblasti strategického plánovania a rozvojových projektov. Obecné zastupiteľstvo následne zostavilo riadiaci tím pre tvorbu dokumentu a vypracoval sa harmonogram spracovania dokumentu. Dňa 30.12.2015 bol obecným zastupiteľstvom schválený **Zámer spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2016 – 2023,** čím sa oficiálne začali práce na príprave PHSR.

Proces spracovania PHSR 2016 - 2023 prebiehal v úzkej komunikácii s verejnosťou. Verejnosť bola pravidelne oboznamovaná s priebežnými výstupmi prostredníctvom webovej stránky obce, kde zároveň obyvatelia mohli vyjadriť svoje názory a podnety formou elektronického dotazníkového prieskumu. Strategická časť dokumentu bola verejne prerokovaná následne prerokovaná aj na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Samotný dokument bol schválený obecným zastupiteľstvom obce Háj.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2007-2013

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Územný plán veľkého územného celku Košický kraj.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja KSK.
- Stratégia rozvoja vidieka KSK.
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu v regióne Národného parku Slovenský kras.
- Koncepcia rozvoja kreatívnej ekonomiky v Košickom samosprávnom kraji.
- Regionálna inovačná stratégia Košického samosprávneho kraja.
- Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Košickom samosprávnom kraji.

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020.

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (aktualizácia 2014).
- Stratégia Európa 2020.
- Operačný program Program rozvoja vidieka 2014-2020.
- Operačný program Efektívna verejná správa na roky 2014 – 2020.
- Operačný program Kvalita životného prostredia 2014-2020.
- Operačný program Ľudské zdroje 2014-2020.
- Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020 (IROP).
- Operačný program ENI Cezhraničná spolupráca Maďarsko - Slovensko - Rumunsko - Ukrajina 2014 – 2020.
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarsko 2014-2020.

Analýza súčasného stavu územia bola zostavená na základe informácií získaných z oficiálnych zdrojov (Štatistický úrad SR, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Košice), interných databáz Regionálnej rozvojovej agentúry v Moldave nad Bodvou, komunikácie so zamestnancami obce Háj, zástupcami strategických partnerov a z výsledkov prieskumov. Kompletná analýza prostredia je prílohou č. 1 tohoto dokumentu.

Tabuľka č.1 Zoznam zdrojov použitých kvantifikovaných dát

Zoznam zdrojov použitých kvantifikovaných dát		
Oblasť / téma	**Zdroje dát**	**Webová lokalita**
Demografia	Štatistický úrad SR Inštitút informatiky a štatistiky	http://datacube.statistics.sk http://www.infostat.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR Inštitút informatiky a štatistiky	http://datacube.statistics.sk http://www.infostat.sk
Školstvo a vzdelávanie	Štatistický úrad SR Inštitút informatiky a štatistiky	http://datacube.statistics.sk http://www.infostat.sk
Zdravotníctvo	Národné centrum zdravotníckych informácií	http://www.nczisk.sk
Sociálna starostlivosť	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR	http://www.upsvar.sk/
Ekonomika	Štatistický úrad SR	http://datacube.statistics.sk
Životné prostredie	Slovenská agentúra životného prostredia	http://www.enviroportal.sk/

1.ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHSR obsahuje analýzu vnútorného prostredia na základe kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie, hodnotenie plnenia PHSR 2008-2015, analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia, identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia, posúdenie hlavných faktorov a disparít rozvoja územia.

1.1 Analýza vnútorného prostredia

Poloha a dostupnosť. Obec Háj leží v juhozápadnej časti Košickej kotliny 11 km južne od mesta Moldava nad Bodvou, mimo hlavných dopravných trás. Kataster obce hraničí na severe s katastrom obce Hačava, južnú a juhovýchodnú hranicu katastra tvorí obec Turňa nad Bodvou. Juhozápadne na krátkom úseku hraničí s obcou Zádiel.

Obrázok č.:1 Poloha obce Háj

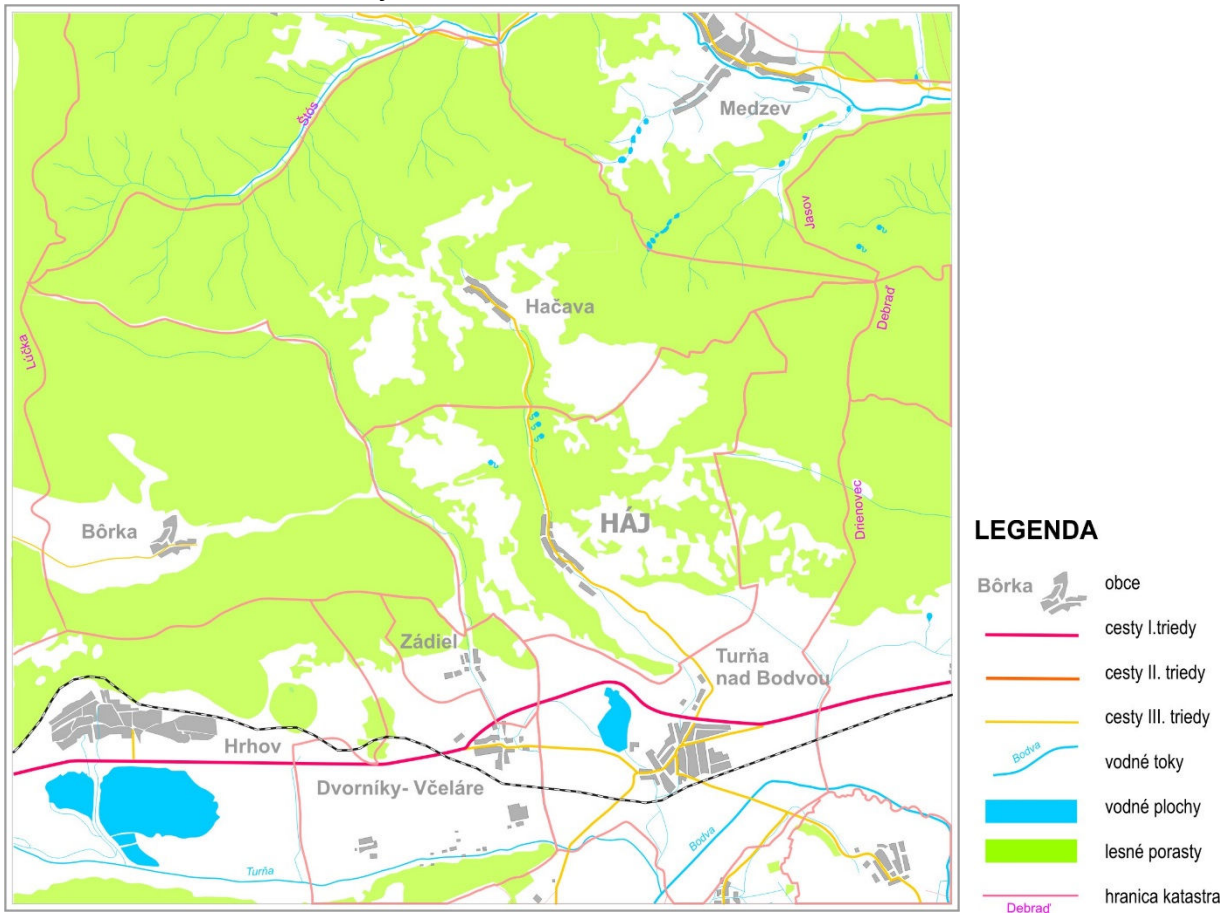

Zdroj: GIS RRA Moldava

Tabuľka č.2: Základné údaje o obci

obec Háj	
Kód obce	518123
Okres	Košice - okolie
Kraj	Košický samosprávny kraj
Štatút obce	Obec
PSČ	044 02
Prvá písomná zmienka	1340
Nadmorská výška stredu obce	270 m.n.m
Celková výmera katastra (ha)	2 136
Počet obyvateľov k 31.12.2014	290
Hustota obyvateľstva na km^2	13,58

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec leží mimo hlavných dopravných ťahov regiónu. K ceste E571 spájajúcej Košice s Bratislavou sú 4 km (4 min) a k najbližšej železničnej stanici na trase Košice - Zvolen je zo stredu obce 5 km (10 min). Medzinárodné letisko Košice je vzdialené 37 km.

Tabuľka č.3: Vzdialenosti a časy od dôležitých bodov

Vzdialenosť od :	**km**	**čas**	**Miesto**
cesty E571	4	4 min.	Turňa nad Bodvou
najbližšej železničnej stanice	5	10 min.	Turňa nad Bodvou
medzinárodného letiska	37,2	32 min.	Košice
širokorozchodnej trate	33,6	32 min.	Haniska
hraničného prechodu	7,5	10 min.	Hosťovce
Košíc	41,8	43 min.	
Miskolca	78,1	1 h 26 min.	

Zdroj: www.maps.google.sk

Obrázok č.:2 Dostupnosť obce Háj

Zdroj: GIS RRA Moldava

História obce a okolia. Osídlenie okolia obce je doložené už z neolitu. Jaskyne Slovenského krasu využívali ľudia z doby kamennej ako svoje skrýše a bydliská. Našli sa tu sídliskové nálezy pilinskej kultúry z mladšej doby bronzovej. Samotná obec vznikla neskoršie ako okolité obce. Obec sa spomína z roku 1357 a 1409. Patrila panstvu Turňa a od 18. storočia Keglevichovcom. V roku 1715 mala 15 domácností, v roku 1828 mala 85 domov a 647 obyvateľov. Boli známi ovocinári. V rokoch 1880-1910 sa mnohí obyvatelia vysťahovali preodvšetkým do severnej Ameriky. Za I. ČSR sa zaoberali poľnohospodárstvom a pracovali v kameňolome. Obec bola v rokoch 1938-44 pripojená k Maďarsku. V rokoch 1964 až 1990 bola spoločne s obcou Turna nad Bodvou spojená do obce Turnianske Podhradie. Po roku 1990 je Háj opäť samostatná obec.

Administratívny vývoj. Od 13. storočia obec patrila do Turnianskej stolice , neskôr župy až do roku 1848, keď sa vytvorila Abovsko - turnianska župa. Obec bola súčasťu okresu Turňa. Od roku 1923 patrila do dnes už neexistujúceho okresu Moldava, ktorý bol v roku 1960 pričlenený k okresu Košice. Z okresu Košice sa v roku 1968 vyčlenil okres Košice - vidiek, dnes Košice - okolie. V súčasnosti obec patrí do okresu Košice - okolie, Košický samosprávny

kraj. Je členom mikroregionálneho združenia obcí - Združenie miest a obcí Údolia Bodvy so sídlom v Mokranciach.

Významné lokality, legendy. Medzi najvýznamnejšie prírodné lokality patria Hájske vodopády .Nachádzajú sa v Hájskej doline, spájajúcej obce Háj a Hačava. Vďaka výškovému rozdielu sa v dolnej časti doliny v travertíne vytvorila sústava 8 vodopádov. Vodopády sú na približne kilometrovom úseku nad obcou. Najväčší vodopád je 6,6 m vysoký, a aj ďalšie tri sú vyššie ako 4 m. Patria medzi najkrajšie útvary Slovenského Krasu.

Medzi významné historické lokality v katastri obce patrí Zádielske hradisko na planine medzi obcou Háj a Zádielskou tiesňavou. Bolo vybudované v mladšej dobe bronzovej na ploche až 110 hektárov. Severnú a južnú stranu chránili mohutné valy. Z jeho severného valu sa zachoval úsek dlhý asi 900 m, široký 8 m a vysoký 3 m. Funkciou hradiska bola kontrola prechodu z Košickej do Rožnavskej kotliny. V laténskom období tu bola rozvinutá výroba železa s využívaním blízkych surovinových zdrojov. Patrí medzi najväčšie praveké hradiská na Slovensku.

Z legiend je najznámejšia legenda o Kristíne, ktorá sa viaže na blízky hrad Turňa.

Historické pamiatky. V obci sa zachovali z kameňa murované domy typu „ Palóc“, ktoré boli voľakedy honosnými domami bohatých gazdov. Mnohé z nich sú rekonštruované a využívajú sa ako víkendové domy alebo chalupy.

Celkové hodnotenie geograficko – historického potenciálu obce. Kultúrne a historické dedičstvo patrí medzi základné zdroje trvalo udržateľného rozvoja. História poskytuje cenné impulzy a inšpirácie. Na existujúcich hodnotách, tradíciách, hmotnom aj nehmotnom dedičstve môžeme stavať nové inovačné stratégie. Histórii je preto potrebné pri plánovaní a programovaní venovať náležitú pozornosť. Uchovanie kultúrnych a historických hodnôt a ich odovzdanie ďalším generáciám je základným predpokladom pre zachovanie identity komunity aj jednotlivca.

Obec Háj svojou polohou vytvára ideálne podmienky na výlety a náročnejšie pešie túry, napríklad na Zádielsku planinu. Turniansky hrad, Turniansku planinu, Zádielsku tiesňavu, alebo až do Jasova a Medzeva. Za obcou, v doline vedúcej smerom na Hačavu, sú vodopády a vodné kaskády, známe ako Hájske vodopády. Zachovalá tradičná architektúra dáva obci nezameniteľný charakter, ktorý podporujú aj upravené a udržiavané verejné priestranstvá. Poloha na rozhraní vysoko urbanizovanej oblasti Košíc a Slovenského krasu dáva pre obec možnosti rozvoja predovšetkým v oblasti cestovného ruchu.

K zviditeľneniu obce prispel americký celovečerný film pod názvom „Za nepriateľskou líniou“, ktorý sa natáčal na Balkáne a v r. 2000 sa určité pasáže dotáčali práve v katastri obce Háj a v jej okolí. Po dokončení filmu dostala obec od filmovej spoločnosti cca 10 m vysokú rekvizitu - sochu anjela, ktorého je vo filme často vidieť. Filmový anjel je postavený na obecnom cintoríne, pod tzv. Anjelskou cestou, ktorá vedie na horu Miglinc.

Vývoj počtu obyvateľov. Počet obyvateľov obce Háj v celom sledovanom období (2004 - 2014) prakticky stagnoval. Mierny nárast v počte obyvateľov predstavuje 5 osôb. V

roku 2004 mala obec spolu 285 obyvateľov, z toho 147 žien a 138 mužov. Na konci sledovaného obdobia v roku 2014 to bolo spolu 290 obyvateľov, z toho 143 žien a 147 mužov. Predstavuje to nárast počtu obyvateľstva o 1,75% . Na začiatku sledovaného obdobia v zastúpení podľa pohlavia prevládali ženy, no na konci sa pomer ich zastúpenia zmenil v prospech mužov. Kým v roku 2004 na 100 žien pripadalo 93,87 mužov, v roku 2014 pripadalo na 100 žien 102,80 mužov.

Na miernom náraste počtu obyvateľov obce Háj sa podieľalo saldo migrácie, ktoré predstavovalo v sledovanom období priemerne 1,4 obyvateľa. Prirodzený úbytok v tom istom období predstavoval v priemere - 0,9 obyvateľa. Saldo migrácie v období rokov 2004 - 2014 bolo kladné, výnimku tvoria roky 2004, 2005, 2008 a 2014 so zápornými údajmi. Prirodzený prírastok okrem rokov 2011 a 2012, kedy bol kladný a rokov 2007 a 2013 s nulovou hodnotou, bol počas sledovaného obdobia záporný.

Veková štruktúra obyvateľstva. Hlavné vekové skupiny sú vymedzené podľa vzťahu obyvateľstva k ekonomickej aktivite približnými vekovými hranicami vyjadrujúcimi potenciálny začiatok a potenciálny koniec ekonomickej aktivity. Rozlišujeme:

- **predproduktívny vek** (0 až 14 rokov)
- **produktívny vek** (15 až 64 rokov)
- **poproduktívny vek** (65 rokov a viac)

Počas obdobia rokov 2004 - 2014 rástlo zastúpenie obyvateľstva iba v produktívnom veku. Najvyšší absolútny nárast sa zaznamenal v prirodzene najsilnejšej zložke - obyvateľov v produktívnom veku a to nárast o 20 obyvateľov, čo predstavuje nárast o 11,1%. V predproduktívnej zložke a v poproduktívnej zložke nastal pokles, v predproduktívnom veku o -14 obyvateľov, v poproduktívnom o -1 obyvateľa. Relatívny pokles bol najnižší u obyvateľov v predproduktívnom veku a to - 28,6%, pokles u obyvateľov v poproduktívnom veku bol na úrovni - 1,8%. Celkový nárast počtu obyvateľov v sledovanom období bol 1,75%. Vývoj **indexu starnutia**, ktorý predstavuje pomer poproduktívnej zložky a predproduktívnej zložky obyvateľstva, sleduje celoslovenský trend, ale na vyšších hodnotách ako sú hodnoty pre Slovensko. Index starnutia obyvateľov obce Háj bol v roku 2004 114,29 čo predstavuje 1,67 násobok priemeru Slovenska a v roku 2014 bol 157,14 čo predstavuje 1,72 násobok priemeru Slovenska. Index stárnutia obyvateľov obce sa počas sledovaného obdobia vyvíjal nerovnomerne a najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2011, a to 183,33. V porovnaní s okresom Košice - okolie, Košickým samosprávnym krajom a Slovenskom má z pohľadu starnutia obyvateľstva obec Háj výrazne nepriaznivejší vývoj, keďže populácia v obci dlhodobo starne. Index starnutia je vyšší ako v ostatných sledovaných regiónoch, jeho vývoj počas sledovaného obdobia mierne kolíše, napriek tomu vedie dlhodobo k starnutiu obyvateľstva obce. Index starnutia obyvateľstva obce Háj v roku 2004 bol 114,29, okresu Košice - okolie 50,94, Košického samosprávneho kraja 57,60 a Slovenska 68,12. V roku 2014 bol index starnutia obyvateľov obce Háj 157,1, okresu Košice - okolie 57,75, Košického samosprávneho kraja 74,51 a Slovenska 91,17.

Marginalizované rómske komunity. Marginalizované rómske komunity sú definované ako komunity – koncentrácie Rómov, ktorí trpia vysokou mierou sociálnej exklúzie a deprivácie. Prvý ucelenejší prehľad o rómskych komunitách bol zverejnený v Atlase Rómskych komunít na Slovensku, kde sú údaje z roku 2004, ktoré už nie sú relevantné, ale poskytujú určitý obraz zo spracovaného obdobia. Aj napriek tomu, že sa v tom období k rómskej národnosti v obci nehlásil nikto, podľa Atlasu Rómskych komunít na Slovensku v roku 2004 V obci Háj žilo spolu 32 Rómov (10,8% obyvateľstva obce) v 3 legálnych obydliach, z ktorých 2 boli napojené na elektrickú sieť . Na rozvod vody a plynu nebolo napojené ani jedno obydlie. Obydlia boli integrované v intraviláne obce. Počet ľudí na jedno obydlie bolo v priemere 10,7.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnostnej príslušnosti. Informácie o národnostnom zložení obyvateľstva obce Háj sme čerpali zo Štatistického úradu SR na základe sčítania obyvateľov v rokoch 2001 a 2011. Zvlášť sa sledovali národnosti slovenská, maďarská, rómska, ukrajinská, rusínska a česká, ktoré sa historicky vyskytujú v regióne. Ostatné národnosti sme zaradili do skupiny iná/nezistená. Podľa sčítania obyvateľov v roku 2001 sa k slovenskej národnosti v obci hlásilo spolu 31 obyvateľov, čo predstavuje 10,10% obyvateľstva. V tom istom roku sa k maďarskej národnosti hlásilo spolu 261 obyvateľov (85,02%) a k českej národnosti sa hlásili 3 obyvatelia (0,98%). Inej prípadne nezistenej národnosti bolo v obci 12 ľudí (3,91%). Údaje zo sčítania obyvateľstva z roku 2011 sú ovplyvnené viacerými faktormi, ktoré spresňujú štatistiku, ale aj vnášajú do nej nepresnosti. Dôsledkom nedôvery obyvateľstva k dodržaniu anonymity údajov mnohí neuviedli o svojej osobe niektoré údaje, vrátane národnostnej príslušnosti. Podľa údajov zo sčítania obyvateľov v roku 2011 sa k slovenskej národnosti hlásilo spolu 35 obyvateľov obce, čo predstavuje 12,15%. K maďarskej národnosti sa hlásilo 242 obyvateľov (84,03%), k českej 3 obyvatelia (1,04%) a k rómskej 2 obyvatelia (0,69%). 6 ľudí (2,08%) bolo inej prípadne nezistenej národnosti.

Štruktúra obyvateľstva podľa úrovne vzdelania. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva bola spracovaná na základe podkladov Štatistického úradu SR, ktoré získal pri sčítaní obyvateľov v rokoch 2001 a 2011. Pri porovnaní vzdelanostnej štruktúry v rokoch 2001 a 2011 vidíme preskupenie vo všetkých kategóriách. Výraznejšie narástol pomer ľudí s ukončeným stredoškolským vzdelaním s maturitou, a to z 18,1% na 26,55%, zároveň aj pomer ľudí s vysokoškolským vzdelaním z 1,72% na 5,17% Poklesol počet ľudí s ukončeným základným vzdelaním, učňovským aj stredným odborným. Pomer ľudí so základným vzdelaním poklesol zo 44,40% na 42,76%, čo však ešte aj tak výrazne presahuje priemer za Slovensko (17,70%). Tendencia vývoja vzdelanostnej štruktúry je priaznivá, ale vo všetkých ukazovateľoch zatiaľ zaostáva za Košickým samosprávnym krajom aj za Slovenskom. V porovnaní s regiónom Košického samosprávneho kraja (KSK) a Slovenskom je iba zastúpenie ľudí so stredným odborným vzdelaním a učňovským vzdelaním porovnateľné so sledovanými regiónmi. Zastúpenie ľudí so základným vzdelaním viac ako dvojnásobne prevyšuje zastúpenie tejto skupiny v rámci Slovenska aj KSK a na druhej strane zastúpenie skupiny s vysokoškolským vzdelaním dosahuje iba približne tretinu hodnôt v porovaní s KSK a Slovenskom. V prípade najvýraznejšej skupiny v rámci Slovenska aj KSK – ľudí so stredným vzdelaním s maturitou táto skupina v obci Háj dosahuje niečo vyše 80% hodnoty za

Slovensko a KSK a zároveň nie je táto skupina dominantná v obci Háj, kde je najviac zastúpené obyvateľstvo so základným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti. Vývoj nezamestnanosti v obci Háj počas celého sledovaného obdobia v hrubých rysoch kopíroval trend v okrese Košice - okolie. V roku 2008, keď sa už aj na Slovensku celoplošne prejavili dôsledky celosvetovej hospodárskej krízy výrazným nárastom počtu uchádzačov o zamestnanie, situácia v nezamestnanosti v obci Háj odráža spoločenskú situáciu v tejto oblasti života. Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Košice (ÚPSVaR Košice) v rokoch 2008 až 2013 rástol počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie (UoZ) ktorý vzrástol z 39 v roku 2007 na 53 v roku 2013. V roku 2014 sa počet evidovaných UoZ znížil na 42, čo je presne dvojnásobok ako v roku 2000, keď počet UoZ bol v obci Háj 21. Keď porovnáme vývoj nezamestnanosti v obci Háj so situáciou v okrese Košice - okolie, je jasne vidieť paralelný vývoj, avšak s väčšími výkyvmi v obci ako v okrese. Ak berieme rok 2000 ako východzí, v roku 2001 počet uchádzačov o zamestnanie dramaticky stúpol tak v obci ako aj v okrese Košice - okolie. Od roku 2001 do roku 2007 počet UoZ v okrese klesal , rovnako aj v obci Háj. V obci pokles zastal v roku 2006 a v okrese v roku 2007 a od tohoto roku počet UoZ začal stúpať tak okrese Košice - okolie, ako aj v obci Háj a to až do roku 2012. Odvtedy počet UoZ klesá.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie, veku a vzdelania. V štruktúre nezamestnaných podľa dĺžky evidencie je kritická skupina dlhodobo nezamestnaných ľudí, ktorých návrat na trh práce je najťažší. V roku 2014 z celkového počtu UoZ 42 bolo v evidencii ÚPSVaR dlhšie ako 24 mesiacov spolu 25 ľudí, čo predstavuje 62 % z celkového počtu UoZ. Ostatné segmenty sú zastúpené nasledovne: najvyššie je zastúpený segment evidovaných UoZ od 13 do 24 mesiacov (14%), ďalej nasleduje segment do 3 mesiacov (12 %), od 4 do 6 mesiacov (10%) a najnižšie hodnoty majú segmenty od 7 do 9 a od 10 do 12 mesiacov (2 %). V porovnaní s rokom 2004, keď bol celkový počet UoZ 53, sa znížil podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 24 mesiacov) o 2,8 percentuálneho bodu zo 62,3% na 59,5 %. Zastúpenie ostatných segmentov sa prakticky nezmenilo. V štruktúre nezamestnaných podľa veku sú dve kritické skupiny, a to skupina do 25 respektíve do 29 rokov a skupina nad 50 rokov. Tieto skupiny tvorili v roku 2014 na základe údajov z ÚPSVaR Košice v štruktúre nezamestnaných podľa veku v obci Háj spolu až 69 % celkového počtu UoZ. Z toho je 38 % ľudí vo veku do 29 rokov a 31 % vo veku nad 50 rokov.

V porovnaní s rokom 2004, keď tieto skupiny tvorili spolu 46%, zastúpenie nezamestnaných vo veku do 29 rokov bolo iba 21% a zastúpenie nezamestnaných nad 50 rokov bolo 25%. Fakt, že podiel počtu nezamestnaných v týchto dvoch kritických vekových skupinách tak dramaticky vzrástol svedčí o tom, že opatrenia štátu na podporu zamestnanosti formou projektov zameraných na tieto vekové kategórie sú v mnohých lokalitách nepostačujúce, keďže neberú dostatočne do úvahy špecifiká týchto regiónov.

Ekonomická charakteristika a charakteristika podnikateľského prostredia. Obec Háj leží mimo hlavných dopravných ťahoch regiónu a od cesty E571 spájajúcej Košice s Bratislavou je vzdialené 4 km (5 min.) a od železničnej trate Košice - Zvolen 5 km (15min). Chýba prepojenie na medzinárodnú sieť diaľníc a rýchlostných ciest. Na plánovanej trase rýchlostnej cesty R2 má byť privádzač v katastri obce Turňa nad Bodvou (vo vzdialenosti 10 km od obce Háj), ale zahájenie výstavby a jej dokončenie bolo posunuté a nie je jasné, kedy bude realizovaná. V minulosti bolo pre obec charakteristické ovocinárstvo, poľnohospodárstvo, obyvatelia pracovali aj v blízkom kameňolome. V blízkosti obce v katastri obce Dvorníky - Včeláre bola postavená cementáreň, ktorá doteraz poskytuje pracovné miesta aj pre obyvateľov obce. V meste Moldava nad Bodvou, ktoré je vzdialené 12 km bol charakteristický strojárenský a ťažký priemysel naviazaný na blízky hutnícky gigant – bývalé Východoslovenské železiarne Košice (dnes U.S.Steel). V 50 - tych rokoch tu vzniklo niekoľko nových závodov: TESLA, ZŤS, Vojenský opravárenský, ČSAO, ktoré vytvorili niekoľko tisíc pracovných miest nielen pre obyvateľov Moldavy nad Bodvou, ale aj pre obyvateľov regiónu a tým aj pre obyvateľov obce Háj. Tieto pracovné miesta boli do vzdialenosti 15 km od obce.

Po roku 1989 podnik Tesla zanikol, Závody ťažkého strojárstva sa sprivatizovali, Vojenský opravárenský podnik sa reštrukturalizoval a následne zanikol, a tak v meste zaniklo okolo 2000 pracovných miest. Keďže výrazná a systematická reštrukturalizácia hospodárstva v meste neprebehla a Moldava nad Bodvou z hospodárskeho hľadiska stratila na význame, väčšina pracovných príležitostí pre obyvateľov mesta i okolitých obcí je momentálne v podnikoch a inštitúciách vo vzdialenejších Košiciach a v priemyselnom parku Kechnec (do 40 km).

Štruktúra priemyslu. K 31.12.2014 bolo na území obce Háj spolu 8 fyzických osôb a 6 podnikov. Z fyzických osôb najviac podnikalo v sekundárnom sektore (4). Primárny a terciálny sektor bol zastúpený 2 podnikateľmi. Odlišná situácia bola pri právnických osobách - podnikoch, kde v primárnom a sekundárnom sektore podnikalo po 1 subjekte a v terciálnom 4 subjekty. V kvartérnom sektore nepodnikal žiadny podnik ani fyzická osoba.

Vývoj počtu právnických osôb. Počet právnických osôb podnikov vzrástol od roku 2007 do roku 2014 z 2 na 6, pričom v prých dvoch rokoch sledovaného obdobia bola zaregistrovaná iba 1 právnická osoba. Počet právnických osôb nezameraných na zisk bol konštantný – 3. Celkový počet právnických osôb - podnikov v období rokov 2007 - 2008 stagnoval. V období rokov 2009 až 2011 mierne vzrástol a od roku 2012 rastie. Tento rast vykazuje vyššie tempo ako v období rokov 2004 - 2008. Nárast je v značnej miere ovplyvnený neistou situáciou počas celosvetovej krízy, keď veľa podnikateľov - fyzických osôb volilo viac bezpečný spôsob podnikania formou s.r.o. Bolo to podmienené aj politikou vlády v oblasti daní a odvodov, keď bolo aj vzhľadom na neistotu trhu výhodou podnikať nie ako živnostník, ale ako s.r.o. Tieto výhody boli čiastočne vládou úspešne eliminované zavedením daňových licencií od roku 2015, takže v budúcom období nepredpokladáme v obci Háj udržanie momentálneho tempa rastu právnických osôb – podnikov.

Tendencia vývoja počtu právnických osôb v obci Háj v hrubých rysoch sleduje tendencie v rámci okresu aj Slovenska. Ak porovnáme počet právnických osôb - podnikov na 100 obyvateľov, do roku 2006 nebola v obci evidovaná žiadna právnická osoba – podnik. Od roku 2007 tu začali vznikať podniky s celkovou tendenciou rastu pod úrovňou okresu Košice - okolie a Slovenska. Vzhľadom na štatisticky malý počet podnikov (od 0 do 2) v obci detailné porovnávanie s nadradenými regiónmi je nerelevantné.

Vývoj počtu fyzických osôb. K 31.12.2014 bolo v obci Háj evidovaných spolu 8 podnikateľov - fyzických osôb, z toho bolo 7 živnostníkov, nikto nevykonával slobodné povolanie a 1 samostatne hospodáriaci roľník (SHR). V porovnaní s rokom 2004 bola situácia v kategóriách slobodné povolania a SHR rovnaká a v kategórii živnostníci počet stúpol. Celkový počet fyzických osôb – podnikateľov oproti roku 2004 stúpol viac ako dvojnásobne. Celkový počet fyzických osôb - podnikateľov (FO) stúpol z 3 v roku 2004 na 8 v roku 2014, živnostníkov z 2 na 7. Počet SHR dlhodobo pretrváva na hodnote 1 a rovnako aj počet slobodných povolaní počas celého sledovaného obdobia zostáva na hodnote 0. Vzhľadom na malý rozsah spracovaných štatistických údajov (od 3 do 8) nie je relevantné sledovať tendencie vývoja a takisto sa ťažko dá predpovedať budúci vývoj. Predpokladáme však, že tendencia počtu fyzických osôb v obci bude mať skôr klesajúcu tendenciu tak, ako je to v rámci Slovenska a tiež okresu Košice - okolie. V roku 2004 pripadalo na 100 obyvateľov obce Háj 1,05 fyzických osôb - podnikateľov. V tom istom období v rámci okresu Košice - okolie to bolo 4,02 FO na obyvateľa, ale v rámci Slovenska až 6,7. Najvyšší podiel FO na 100 obyvateľov bol v roku 2014 a to 2,76 , kým v okrese to bolo 3,85 a v rámci Slovenska 6,82. Opäť je možné konštatovať fakt, že štatistické hodnoty sú oproti zvyšku Slovenska dlhodobo veľmi nízke.

Podniktaľské prostredie. Základný obraz o celkovej kvalite podmienok na podnikanie bol spracovaný na úrovni okresov formou Indexu regionálneho podnikateľského prostredia (IRPP) ktorý spracovala Podnikateľská aliancia Slovenska v rámci projektu Konkurencieschopné regióny 21, ktorého cieľom bolo identifikovať konkurenčné výhody a nevýhody podnikateľského prostredia v jednotlivých okresoch SR a naformulovať vhodné stratégie ekonomického rozvoja regiónov. IRPP Je výstupom komplexného modelu a je počítaný pre každý okres v SR na základe dostupných štatistických dát a údajov získaných z pocitového prieskumu medzi manažérmi firiem. Okres Košice - okolie sa indexom 3,15 umiestnil v rámci Slovenska na 51. mieste z celkových 79.

Podľa hodnotenia IRPP sú Ako najväčšie konkurenčné výhody okresu sú vnímané:

- Vplyv činnosti úradov na podnikanie
- Plnenie úloh úradmi
- Disciplína a pracovitosť zamestnancov
- Dostupnosť voľnej pracovnej sily
- Elektronická komunikácia s úradmi

Na druhej strane ako najväčšie bariéry rozvoja podnikania okresu sú vnímané:

- Vnímanie nezamestnanosti
- Úroveň vzdelania
- Rozvojový potenciál okresu
- Kvalita cestnej infraštruktúry
- Vplyv polohy okresu na podnikanie
- Úroveň konkurencie v službách
- Vnímaná úroveň technológií
- Dostupnosť finančných a kapitálových zdrojov
- Migrácia kvalifikovanej pracovnej sily
- Prepojenie odborných škôl s trhom práce

Vzhľadom na polohu obce Háj a fakt, že infraštruktúra, úrady, školstvo a ľudské zdroje sú spoločné alebo porovnateľné s okresom, môžeme index regionálneho podnikateľského prostredia platný pre okres Košice-okolie aplikovať aj na obec Háj.

Poľnohospodárstvo a lesy. Celková výmera pôdneho fondu obce Háj predstavuje 2135,79 ha, z toho poľnohospodárska pôda predstavuje 806,07 ha, čo je 37,74% celkovej výmery katastra a nepoľnohospodárska pôda predstavuje 1329,72 ha, čo predstavuje 62,26 % celkovej výmery katastra obce. Najvyššie zastúpenie majú lesné pozemky (60,18%), nasledujú trvalé trávne porasty (25,59%) a orná pôda (11,46%). Zastavané plochy a nádvoria predstavujú 1,45% plochy katastra obce. Ostatné plochy sú zastúpené menej ako 1 percentom. Podnikaním v oblasti poľnohospodárstva sa v obci zaoberá 1 samostatne hospodáriaci roľník. V oblasti lesníctva pôsobia 2 subjekty, z toho jeden živnostník a pozemkové spoločenstvo Urbariát obce Háj.

Základné údaje o domovom a bytovom fonde. V obci sa žiadne bytové domy nenachádzajú. Rodinných domov je spolu 122, z toho 85 je obývaných ľuďmi prihlásenými na trvalý pobyt. Obec je obľúbenou lokalitou pre obyvateľov Košíc, ktorí tu majú svoje víkendové domy a chalupy. Na tento účel sa využíva spolu 37 domov, pričom ich majitelia nie sú v obci prihlásení na trvalý pobyt. Bytový fond zaznamenáva trend rekonštrukcie starších domov. Rekonštruujú sa prevažne domy určené na víkendové domy a chalupy, ale aj pre trvalé bývanie.

Zdravotníctvo. V obci Háj nie je žiadne zdravotnícke zariadenie ani lekáreň. Obyvatelia obce využívajú zariadenia poskytujúce zdravotnícku starostlivosť v obci Turňa nad Bodvou, kde sa poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sústreďujú v objekte zdravotného strediska. V budove pôsobí 6 ambulancií, ktoré poskytujú zdravotnú starostlivosť nielen pre obyvateľov Turne nad Bodvou ale aj pre obyvateľov z regiónu, vrátane obyvateľov obce Háj. Lekárska služba prvej pomoci pre obyvateľov obce Háj má svoju stanicu v meste Moldava nad Bodvou a zabezpečuje ju nezisková organizácia Zachraňujeme životy, n.o., ktorá má ambulanciu tiež v budove polikliniky. Takisto v Moldave nad Bodvou je najbližšia stanica Rýchlej lekárskej pomoci, ktorú zabezpečuje firma Košická záchranka, n.o. Ďalší poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sú dostupní v meste Moldava nad Bodvou, kde sa

poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sústreďujú v budove polikliniky na ulici Československej armády. V budove polikliniky pôsobí 46 lekárov.

Vodovod, kanalizácia. Vodovodná sieť v obci má celkovú dĺžku 1200 metrov a napojenosť obyvateľstva na vodovod je 95%. Obyvatelia, ktorí nie sú napojení na verejný vodovod, využívajú vlastné zdroje - studne. Kanalizačná sieť v obci nie je vybudovaná. Odvod a spracovanie splaškových vôd sa rieši buď individuálnymi domovými čističkami alebo v prevažnej miere septikmi, z ktorých sa splaškové vody odvážajú do ČOV v Turni nad Bodvou.

Plynofikácia. V obci Háj je vybudovaná rozvodná sieť plynu v dĺžke 2000 m, na ktorú je napojených 70% obyvateľov obce.

Využívanie OZE. V obci Háj nie sú inštalované žiadne zariadenia využívajúce alebo produkujúce obnoviteľné zdroje energie.

Dopravná infraštruktúra. Cez obec ani cez jej kataster neprechádza žiadna cesta I. alebo II. triedy. Cesta III. triedy č.050175 spájajúca obec s obcou Turňa nad Bodvou (križovatka s cestou I triedy E 571) má v intraviláne obce dĺžku spolu 1,2 km. Dĺžka miestnych komunikácií je 1 km a chodníkov 40 m. Na území obce je 1 autobusová zastávka a 6 mostov na miestnych komunikáciách. V obci je 1 oficiálne parkovacie miesto.

Technická infraštruktúra.

V obci Háj je spolu 32 svetelných miest, ktoré pokrývajú približne 45% plochy obce. Posledná rekonštrukcia verejného osvetlenia bola v roku 2013, keď boli vymenené všetky svetelné body za úspornejšie (ale neboli vymenené na LED), pričom vonkajšie vedenie nebolo menené, takže sa počíta s jeho inováciou a rekonštrukciou.

Kultúra a šport. Obec Háj má vlastný kultúrny dom, ktorý využívajú obyvatelia obce na rôzne akcie kultúrneho a spoločenského charakteru, ako fašiangová slávnosť, poľovnícka zábava, Deň matiek alebo posedenie s dôchodcami. V obci funguje aj miestny klub dôchodcov, ktorý má vlastné priestory. Futbalové ihrisko, ktoré obec vybudovala, je miestom stretnutia obyvateľov obce predovšetkým pri športových akciách (futbalový turnaj), no priestor poskytuje aj pre organizáciu podujatia Obecné dni.

Chránené územia. Do katastra obce zasahuje veľkoplošné chránené územie Národný park Slovenský kras a Chránené vtáčie územie Slovenský Kras.

- **Národný park Slovenský kras** s rozlohou 34 611 ha bol vyhlásený 13. februára 2002. Územie Slovenského krasu patrí medzi najbohatšie územia z hľadiska botaniky v strednej Európe. Najväčší význam majú endemické druhy ako napríklad rumenica turnianska, ktorá je vedená vo svetovej červenej knihe ohrozených druhov. Na území národného parku sa nachádza biocentrum provinciálneho významu (Zádielská planina) a nadregionálneho významu (Plešivecká planina, Hrhovské rybníky a Dolný vrch).

- **Chránené vtáčie územie Slovenský kras** s rozlohou 40 616 ha v prevažnej miere prekrýva NP Slovenský kras, s pestrou mozaikou biotopov - skalné, lesné, vodné, pasienky, lúky, sady a vinice. Medzi najdôležitejšie hniezdiče patrí penica jarabá (Sylvia nisoria), lelek lesný (Caprimulgus europaeus) a skaliar pestrý (Monticola saxatilis), ktoré sú viazané na riedke nízke, zväčša dubové lesíky a krovinaté porasty na skalných biotopoch.

Odpadové hospodárstvo. Obec Háj má zavedený zber separovaného odpadu, ktorého odvoz vykonáva zvozová spoločnosť, zabezpečujúca takisto zber komunálnych odpadov. Separovaný odpad sa zbiera do veľkokapacitných kontajnerov, ktoré sú umiestnené pri obecnom úrade a odvoz odpadu je zabezpečený podľa zvozového kalendára na odvoz odpadu. Pomer vyseparovaného odpadu k celkovému množstvu vzniknutého odpadu sa neustále zlepšuje a obec Háj patrí medzi tie obce regiónu, ktoré vykazujú najvyšší pomer separovaného odpadu. Aj napriek tomu obec a aj celý región v pomere vyseparovaného odpadu zaostáva za vyspelými krajinami Európy a je potrebné sa tejto téme naďalej venovať, a to predovšetkým osvetou medzi obyvateľmi.

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie je podmienené predovšetkým prenosom odporúčaní z úrovne Európskej únie do legislatívy a exekutívy Slovenskej republiky. Implementáciou odporúčaní z úrovne EÚ sa na úrovni Slovenskej republiky zaoberá dokument "Program stability Slovenskej republiky na roky 2015 až 2018. Program stability prezentuje vývoj fiškálnej pozície, predpokladaný vývoj ekonomiky a popis opatrení rozpočtovej politiky na dosiahnutie stanovených cieľov v strednodobom horizonte. Je založený na rozpočte verejnej správy na roky 2015 – 2017 prerokovanom v Národnej rade SR v decembri 2014 a aktuálnom odhade fiškálnej pozície v roku 2015. Pre roky 2016 až 2018 vychádza z návrhu východísk rozpočtu verejnej správy. Pri analýze vonkajších faktorov sme vychádzali predovšetkým z uvedeného dokumentu, ktorý okrem zhodnotenia momentálneho stavu uvádza aj krátkodobú prognózu vývoja v kľúčových oblastiach rozvoja spoločnosti. Konkrétnejší prenos týchto predpokladov a podmienok do vonkajšieho prostredia na úrovni samosprávy je uvedený v STEEP analýze.

Tabuľka č.4 STEEP analýza-analýza externého prostredia (Formulár A6)

Sociálne prostredie	Technologické prostredie	Ekonomické prostredie
Vzdelávanie – nedostatočné prepojenie vzdelávania na prax	Využívanie informačných technológií, biotechnológií a nanotechnológií podporujú rozvoj inovácií. Zvyšujúce sa investície do výskumu a skrátenie času aplikácie výsledkov výskumu do praxe.	Využívanie doplnkových zdrojov financovania - EŠIF pre spolufinacnovanie rozvojových projektov
Pokles pôrodnosti z dôvodu zmien životných podmienok obyvateľov	Centrálne využívanie IKT pre komunikáciu s obyvateľstvom a zlepšovanie kvality verejných služieb.	Dobudovanie dopravnej infraštruktúry a prepojenie na európsku sieť diaľnic a rýchlostných ciest
Zmeny v štruktúre populácie – starnutie obyvateľstva	Hľadanie obnoviteľných zdrojov energie. Zameranie sa na biomasu	Daňové zaťaženie
Nedostatočná kapacita a kvalita pracovnej sily pre kľúčových zamestnávateľov	Prepojenie vývoja a výskumu na podnikateľské prostredie	Využívanie možností podpory v oblasti kreatívneho priemyslu
Zvyšovanie počtu obyvateľov postihnutých chudobou	Úroveň zavádzania inovatívnych technológií do praxe	Silná závislosť na dovoze ropy a jej derivátov
Zvyšovanie podielu MRK na celkovom počte obyvateľstva		
Ekologické prostredie	**Politické prostredie**	**Hodnotové prostredie**
Vplyv klímy na stav podzemných vôd a nedostatok kvalitnej pitnej vody	Administratívna pripravenosť Vlády SR, schopnosť efektívne čerpať prostriedky EŠIF	Zmena postojov obyvateľstva, rastúca xenofóbia, rasizmus a kriminalita.
Objavenie neevidovaných starých ekologických záťaží predovšetkým v priemyselných zónach	Nedostatočná legislatíva a organizačná pripravenosť Vlády SR na riešenie problematiky MRK	Celková organizačná kultúra, vnímanie a akceptácia korupcie v spoločnosti
Dopad zmeny klímy na protipovodňové opatrenia	Komplikovaná legislatíva a výkon v oblasti verejného obstarávania	
	Nestabilné legislatívne prostredie	

1.3 Zhodnotenie súčastného stavu územia

1.3.1 SWOT analýza

Tabuľka č.5: SWOT analýza- hospodárska oblasť

OBLASŤ HOSPODÁRSKA	
Silné stránky	**Slabé stránky**
• atraktívne prostredie obce a jej okolia • vyhľadávaná lokalita na rekreačné účely • zachovalé tradície • multikulturálne prostredie • aktívna spolupráca so zahraničnými subjektmi	• nedostatok ubytovacích kapacít • chýbajú stravovacie zariadenia • nedostatočná propagácie možností obce
Príležitosti	**Ohrozenia**
• rozvoj cestovného ruchu • využitie tradícií na tvorbu balíčkov CR • zvyšovanie atraktivity obce • budovanie drobnej infraštruktúry CR • využitie neobývaných domov na aktivity v oblasti CR	• nezáujem obyvateľov o aktivity v oblasti CR • vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných ľudí v štruktúre UoZ

Tabuľka č.6: SWOT analýza- sociálna oblasť

OBLASŤ SOCIÁLNA	
Silné stránky	**Slabé stránky**
• Multikulturálne zloženie obyvateľstva	• vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných ľudí v štruktúre UoZ • chýbajú služby sociálne odkázaným obyvateľom
Príležitosti	**Ohrozenia**
• motivácia obyvateľov k podnikaniu v oblasti CR • cielené rekvalifikačné aktivity prioritne pre dlhodobo nezamestnaných	• nezáujem obyvateľov o aktivity v oblasti CR • nezáujem o rekvalifikačné aktivity

Tabuľka č.7: SWOT analýza-environmentálna oblasť

OBLASŤ ENVIRONMENTÁLNA	
Silné stránky	**Slabé stránky**
• atraktívna poloha obce • veľmi čisté prostredie • bezprostrdná blízkosť veľkoplošných chránených území	• nevybudovaná kanalizačná sieť • nevyhovujúci stav vodovodu aj zložité majetkoprávne vzťahy • výskyt čiernych skládok TDO • nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov • cýbajú parkovacie miesta
Príležitosti	**Ohrozenia**
• zlepšenie povedomia obyvateľov v oblasti tvorby a ochrany ŽP • zvýšenie plochy zelene v obci • aktívne zapojenie obyvateľov do environmentálnych aktivít	• nasťahovanie sa neprispôsobivých obyvateľov do obce • nezáujem obyvateľov o zapojenie sa do tvorby ŽP

1.3.2 Hlavné faktory rozvoja a disparity

Na základe analýzy vnútorného prostredia sa určili nasledovné hlavné faktory rozvoja obce Háj:

- atraktívna poloha obce
- vyhľadávaná lokalita na rekreačné účely,
- zachovalé tradície,
- multikulturálne prostredie,
- aktívna spolupráca so zahraničnými subjektmi,
- multikulturálne zloženie obyvateľstva,
- atraktívna poloha obce na rozhraní vysokourbanizovanej košickej aglomerácie a turisticky zaujímavých lokalít Gemera,
- veľmi čisté prostredie,
- bezprostredná blízkosť veľkoplošných chránených území ,

,

Hlavné disparity rozvoja obce Háj:

- nedostatočná kapacita ubytovacích zariadení
- chýbajú stravovacie zariadenia
- nedostatočná propagácie možností obce
- vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných ľudí v štruktúre UoZ
- nevybudovaná kanalizačná sieť
- výskyt čiernych skládok TDO
- nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov
- chýbajúce parkovacie miesta v obci

Tabuľka č.8: Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík rozvoja územia (Formulár A14)

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiadúce dôsledky	Pravdepodobnosť
Ekologické	Územie	Objavenie doteraz neidentifikovaných starých environmentálnych záťaží	Znehodnotenie podzemných vôd	nízka
Sociálne	Územie	Zvyšovanie počtu neprispôsobivých občanov	Rastúca kriminalita	stredná
Ekonomické	Územie	Nastavenie podmienok pre čerpanie doplnkových zdrojov z EŠIF	Nezrealizované rozvojové projekty	nízka

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ 2. STRATEGICKÁ ČASŤ

2.1 Úvodné informácie

Strategická časť nadväzuje na analytickú časť, predovšetkým na základné rozvojové faktory, disparity a možnosti definované vo SWOT analýze. Cieľom strategickej časti je návrh takých prioritných oblastí, špecifických cieľov a opatrení (projektov), ktoré budú viesť k dosiahnutiu strategického cieľa a teda následne aj k naplneniu vízie mesta pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík, rešpektujúc princípy regionálnej politiky v záujme dosiahnutia udržateľného rozvoja územia. Strategická časť obsahuje:

- **víziu územia,**
- **formuláciu a návrh stratégie,**
- **výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja.**

Rozvoj územia mesta je potrebné chápať a posudzovať komplexne a v širšej súvislosti. Pre stanovenie stratégie je nevyhnutné rešpektovanie odhadov možných scenárov vývoja vyšších úrovní pre strednodobé a dlhodobé časové horizonty. Východiská pre odhady možných scenárov vývoja na nadnárodnej – Európskej úrovni sú deklarované predovšetkým v dokumente Európa 2020, ktoré predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí.

Základom stratégie EURÓPA 2020 sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

1. **Inteligentný rast -** vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii.
2. **Udržateľný rast -** podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje.
3. **Inkluzívny rast –** podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Tieto priority sú v PHSR zapracované ako tzv. „prierezové“ priority, čo znamená že každý zo strategických cieľov je formulovaný tak, aby prispel k napĺňaniu aspoň jednej z uvedených priorít EURÓPA 2020.

Ďalším významným dokumentom je Partnerská dohoda 2014 - 2020, ktorú uzavrela Slovenská republika s Európskou komisiou dňa 20.6.2014. Partnerská dohoda definuje stratégiu a priority pre efektívne a účinné využitie investícií z európskych fondov na najbližších 10 rokov. Prioritou SR je zameranie investícií na kľúčové odvetvia rastu a tými sú dopravná infraštruktúra, výskum, vývoj a inovácie, podpora malých a stredných podnikov, ochrana životného prostredia, digitálna agenda, energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie. Významnými sú aj investície do zamestnanosti, vzdelávania, sociálneho začlenenia a v neposlednom rade aj do zvýšenia efektívnosti verejnej správy. Na úrovni Slovenskej republiky sa realizácia týchto priorít realizuje prostredníctvom Operačných progamov na

progamové obdobie 2014 – 2020, ktorých finančná alokácia predstavuje možné doplnkové zdroje na realizáciu cieľov definovaných v PHSR obce Háj.

2.2 Vízia obce Háj

Stanovenie vízie predstavuje očakávaný stav, ktorý sa má z dlhodobého hľadiska dosiahnuť. Vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie nasledujúcich 10 – 15 rokov a postupov na ich dosiahnutie.

V zmysle aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná nasledovne:

"Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie."

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja podľa aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky je stanovený nasledovný strategický cieľ:

"Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja".

V súlade s uvedenými smermi rozvoja Slovenskej republiky, na základe už dosiahnutých výsledkov a možností obce Háj, jej potenciálu a potrieb obyvateľov, sa pre obec Háj stanovila vízia obce. Do úvahy sa brala aj poloha obce v blízkosti Košíc a tendencie jeho obyvateľstva sťahovat sa na vidiek. Obec Háj je z tohoto pohľadu vyhľadávanou lokalitou a stále viac ľudí si tu kupuje nehnuteľnosti na rekreáciu ale aj na bývanie. Na základe týchto faktorov sa definovala vízia obce nasledovne:

Obec Háj je vstupnou bránou do Slovenského krasu a zároveň atraktívnym vidieckým sídlom s priaznivými podmienkami pre kvalitný život jej obyvateľov v tradičnom vidieckom prostredí.

2. 3 Strategický cieľ obce Háj na roky 2016 - 2023

Pri stanovení strategického cieľa obce Háj sa prihliadalo predovšetkým na aktualizáciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (Uznesenie Vlády SR č.222, máj 2014), ktorý je považovaný za záväzný programovací dokument pre jednotlivé regióny, mestá, obce. Tento dokument je v súlade s inými strategickými a koncepčnými dokumentmi, a to so spomínanou stratégiou Európa 2020, v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Partnerskú dohodu SR na roky 2014 – 2020, v oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska. Prostredníctvom nástrojov politiky rozvoja dokument nadväzuje aj na samotnú realizáciu rozvojových programov financovaných zo štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ ako doplnkových zdrojov financovania. Prihliadalo sa aj na rozvojové dokumenty Košického samosprávneho kraja, ktoré definujú smery rozvoja v sídelnej oblasti, oblasti inovácií, cestovného ruchu a v environmentálnej oblasti. Strategický (globálny) cieľ je tiež v súlade s definovanou víziou obce Háj a je navrhnutý tak, aby viedol k naplneniu tejto vízie.

Strategický cieľ obce Háj na roky 2016 - 2023 bol definovaný nasledovne:

Vytvoriť podmienky pre udržateľný rozvoj existujúceho potenciálu obce tak, aby obec mohla pre jej obyvateľov poskytnúť atraktívne podmienky na život a pre návštevníkov možnosti oddychu a relaxu v tradičnom vidieckom prostredí.

2.4 Stratégia rozvoja obce Háj

K dosiahnutiu stanoveného strategického cieľa bolo v 3 prioritných oblastiach – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej definovaných spolu 10 špecifických cieľov. Špecifické ciele boli definované tak, aby odrážali potreby a možnosti rozvoja mesta a aby ich naplnenie viedlo aj k naplneniu definovaného strategického cieľa. Ku každému špecifickému cieľu sa definovali opatrenia, prostredníctvom ktorých sa jednotlivé špecifické ciele budú napĺňať.

Stratégia sa opiera o efektívne využitie miestneho potenciálu vo forme predovšetkým kultúrneho a prírodného dedičstva a ľudských zdrojov. Súčasťou stratégie je aj ďalší rozvoj ľudských zdrojov a aktivizácia obyvateľstva. Bez aktívneho zázemia miestnej komunity sa v malých obciach realizujú rozvojové aktivity ťažko a mnohokrát aj dobre pripravený a realizovaný projekt môže naraziť na odmietavý postoj komunity. Ak však komunita sama iniciuje rozvojové aktivity, je záruka, že aktivity budú akceptované a ďalej rozvíjané. Financovanie aktivít sa plánuje z vlastných zdrojov v kombinácii s dostupnými doplnkovými zdrojmi a so zdrojmi zo štátneho rozpočtu SR.

Tabuľka č.9: Hierarchia cieľov (Formulár S1)

Vízia	**Obec Háj je vstupnou bránou do Slovenského krasu a zároveň atraktívnym vidieckym sídlom s priaznivými podmienkami pre kvalitný život jej obyvateľov v tradičnom vidieckom prostredí.**		
Strategický cieľ	**Vytvoriť podmienky pre udržateľný rozvoj existujúceho potenciálu obce tak, aby obec mohla pre jej obyvateľov poskytnúť atraktívne podmienky na život a pre návštevníkov možnosti oddychu a relaxu v tradičnom vidieckom prostredí.**		
Prioritné oblasti	**1. HOSPDOÁRSKA**	**2. SOCIÁLNA**	**3. ENVIRONMENTÁLNA**
Globálne ciele	**Globálny cieľ 1**	**Globálny cieľ 2**	**Globálny cieľ 3**
	Zvýšiť atraktivitu obce pre jej obyvateľov a návštevníkov.	Zlepšiť podmienky života pre znevýhodnených obyvatelov a rozvíjať ľudský potenciál obce.	Vytvoriť udržateľné podmienky pre zachovanie a rozvoj kvalitného a bezpečného životného prostredia.
Špecifické ciele	**Špecifický cieľ 1.1**	**Špecifický cieľ 2.1**	**Špecifický cieľ 3.1**
	Zabezpečiť podmienky pre rozvoj vhodných foriem cestovného ruchu	Zlepšiť podmienky života znevýhodnených obyvateľov obce	Zvýšiť environmentálnu uvedomelosť občanov
	Špecifický cieľ 1.2	**Špecifický cieľ 2.2**	**Špecifický cieľ 3.2**
	Posilniť celkový pozitívny obraz obce Háj	Rozvíjať ľudský potenciál obce	Zachovať a budovať zdravé životné prostredie v obci
	Špecifický cieľ 1.3		**Špecifický cieľ 3.3**
	Podporiť rozvoj kultúry v obci		Dobudovať potrebnú environmentálnu infraštruktúru
			Špecifický cieľ 3.4
			Rekonštruovať a dobudovať dopravnú infraštruktúru v obci
			Špecifický cieľ 3.5
			Obnoviť a rozšíriť technickú infraštruktúru obce

Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa je založená na poznaní potenciálu a možností obce Háj a ich využití pre zabezpečenie a zvyšovanie kvality života jej obyvateľov a rozvoja územia mesta. Rozvoj územia sa v zmysle zákona NR SR č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: na úrovni štátu, samosprávneho kraja a na úrovni obce/mesta. Do riešenia potrieb rozvoja naviac vstupujú ďalší aktéri rozvoja a sociálno - ekonomickí partneri s rôznymi kompetenciami a finančnými zdrojmi. Navrhovaná stratégia vychádza z predpokladu koordinovaných intervencií na regionálnej úrovni na základe spolupráce kľúčových aktérov rozvoja územia.

Pri zostavovaní hierarchie cieľov a definovaní opatrení sa prihliadalo na to, aby pokiaľ je to možné, sa jednotlivé opatrenia vzájomne podporovali a vytvárali tak synergický efekt. Jeho význam je v tom, že takto sa jednotlivé ciele dajú dosiahnuť efektívnejšie a rozvoj nadobúda charakter komplexnosti.

1. **Hospodárska oblasť.** Do tejto oblasti boli zaradené oblasti, ktoré sa priamo alebo nepriamo týkajú podnikateľského prostredia a budovania pozitívneho obrazu obce Háj ako vidieckého sídla, kde sa oplatí bývať a podnikať. Ide predovšetkým o oblasť cestovného ruchu a služieb. Kultúra bola zaradená do tejto oblasti z toho dôvodu, že okrem toho, že skvalitňuje prostredie pre samotných obyvateľov a vytvára bohatú škálu možností voľnočasových aktivít, tieto oblasti sú napojené aj na rozvoj cestovného ruchu predovšetkým pri opakujúcich sa podujatiach s medzinárodnou účasťou. Zároveň sú aj súčasťou tzv. kreatívneho priemyslu, ktorý je jedným z najrýchlejšie sa rozvíjajúcim ekonomickým odvetvím na svete a pre ktoré je v regióne zázemie vyplývajúce z blízkosti Košíc ako druhého najväčšieho mesta Slovenska. Obec udržiava partnerské väzby s viacerými obcami v zahraničí, predovšetkým v Maďarsku, s ktorými pravidelne usporiadava spoločné kultúrne a športové podujatia.

Tabuľka č.10: Globálny cieľ a opatrenia pre hospodársku oblasť

Prioritná oblasť 1 HOSPODÁRSKA OBLASŤ	
Globálny cieľ č.1	Zvýšiť atraktivitu obce pre jej obyvateľov a návštevníkov.
Opatrenie 1.1	Podpora rozvoja cestovného ruchu
Opatrenie 1.2	Budovane priaznivého obrazu o obci
Opatrenie 1.3	Rozvoj kultúry

2. **Sociálna oblasť.** Tu sa zahrnuli také oblasti, ktoré sú zamerané na pomoc odkázaným obyvateľom obce a ktoré prispievajú k aktivizácii obyvateľstva. V menších obciach, medzi ktoré patrí aj Háj, udržateľnosť rozvojových aktivít vo veľkej miere záleží aj od prístupu

obyvateľov k nim. Aktívne obyvateľstvo je nielen zárukou udržateľnosti, ale aj nachádzania nových netradičných prístupov k riešeniu potrieb obce v oblasti jej rozvoja a skvalitňovania jej prostredia.

Tabuľka č.11: Globálny cieľ a opatrenia pre sociálnu oblasť

Prioritná oblasť 2 SOCIÁLNA OBLASŤ	
Globálny cieľ č.2	Zlepšiť podmienky života pre znevýhodnených obyvateľov a rozvíjať ľudský potenciál obce
Opatrenie 2.1	Skvalitnenie sociálnych služieb obyvateľstvu
Opatrenie 2.2	Motivácia občanov

3. **Environmentálna oblasť.** Do tejto oblasti boli zahrnuté okrem problematiky ochrany krajiny a prírody aj oblasti ako dopravná a technická infraštruktúra a bezpečnosť. Všetky tieto zložky totiž určujú celkovú kvalitu životného prostredia v širšom poňatí. Ciele v tejto oblasti boli stanovené tak, aby ich dosiahnutie zvýšilo atraktivitu obce nielen pre jeho obyvateľov, ale aj pre návštevníkov a prípadných investorov, ktorí by v obci chceli podnikať. Realizáciou naplánovaných cieľov sa tak nepriamo podporí aj hospodárska oblasť, ktorá jediná má možnosť generovať zdroje a zabezpečiť tak udržateľnosť rozvojových aktivít v obci.

Tabuľka č.12: Globálny cieľ a opatrenia pre environmentálu oblasť

Prioritná oblasť 3 ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	
Globálny cieľ č.3	Vytvoriť udržateľné podmienky pre zachovanie a rozvoj kvalitného a bezpečného životného prostredia.
Opatrenie 3.1	Environmentálna osveta
Opatrenie 3.2	Ochrana a tvorba životného prostredia
Opatrenie 3.3	Environmentálna infraštruktúra
Opatrenie 3.4	Dopravná infraštruktúra
Opatrenie 3.5	Technická infraštruktúra

Rozvojová stratégia obce Háj je rastová a je založená na doteraz dosiahnutých výsledkoch a maximálnom využití existujúceho miestneho potenciálu. Je v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a v plnej miere zohľadňuje potreby rozvoja obce a jej obyvateľov.

ČASŤ 3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť priamo nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce Háj. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie špecifických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti minimálne na úroveň opatrení a aktivít. V zmysle Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC a jeho príloh, verzia 2.0 publikovanou vo februári 2015 Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, sa pri vypracovaní programovej časti PHSR obce Háj uplatnil nasledovný postup:

1. Pracovné skupiny navrhli v programovej časti projekty a aktivity na dosiahnutie opatrení definovaných v strategickej časti prostredníctvom formulára „projektový zámer“.
2. Strategickí partneri a prizvané organizácie sa podieľali na návrhoch projektov.
3. Jednotlivé projektové zámery boli prezentované verejnosti a následne aj mestskému zastupiteľstvu, ktoré zámery zobralo na vedomie. Riadiaci tím stanovil termíny realizácie projektov v horizonte rokov, odhad ich financovania vrátane zdrojov, návrh ukazovateľov a vypracoval sumárny návrh projektov.
4. Riadiaci tím zabezpečil vypracovanie formulárov pre prípravu navrhnutých projektov v súlade s akčným plánom realizácie PHSR na roky n+1.

3.1 Opatrenia a projekty v rámci jednotlivých oblastí

Tabuľka č.13: Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí – hospodárska oblasť (Formulár č. P 1)

Prioritná oblasť 1 HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
Číslo opatrenia	**Názov opatrenia**	**Číslo projektu**	**Názov projektu /aktivity**
1.1	**Podpora rozvoja cestovného ruchu**	1.1.1	Vytvorenie ubytovacích kapacít v rodinných domoch
		1.1.2	Vytvorenie stravovacích zariadení v obci
		1.1.3	Odkúpenie a rekonštrukcia historického domu na obecné múzeum
		1.1.4	Rekonštrukcia altánkov pri vodopádoch
		1.1.5	Zriadenie tradičného hospodárskeho dvora s domácimi zvieratami
1.2	**Budovane priaznivého obrazu o obci**	1.2.1	Vydanie obecného a turistického sprievodcu
		1.2.2	Informovanie verejnosti o aktivitách v obci cez elektronické médiá
1.3	**Rozvoj kultúry**	1.3.1	Tradičný folklórny festival
		1.3.2	Vybudovanie amfiteátra na folklórne festivaly

Tabuľka č.14: Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí – sociálna oblasť (Formulár č. P 1)

Prioritná oblasť 2 SOCIÁLNA OBLASŤ			
Číslo opatrenia	**Názov opatrenia**	**Číslo projektu**	**Názov projektu /aktivity**
2.1	**Skvalitnenie sociálnych služieb obyvateľstvu**	2.1.1	Rekonštrukcia budovy - klub dôchodcov
		2.1.2	Zabezpečenie stravy pre dôchodcov a sociálne odkázaných obyvateľov
2.2	**Motivácia občanov**	2.2.1	Motivácia občanov pre podnikanie v CR formou prezentácií
		2.2.2	Zapojenie obyvateľov do projektov rekvalifikačného charakteru

Tabuľka č.15: Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí – environmentálna oblasť (Formulár č. P 1)

Prioritná oblasť 3 **ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ**			
Číslo opatrenia	**Názov opatrenia**	**Číslo projektu**	**Názov projektu /aktivity**
3.1	**Environmentálna osveta**	3.1.1	Zvyšovanie uvedomelosti občanov v oblasti ochrany ŽP
		3.1.2	Zapojenie obyvateľov do projektov na ochranu životného prostredia
3.2	**Ochrana a tvorba životného prostredia**	3.2.1	Likvidácia čiernych skládok TDO
		3.2.2	Revitalizácia zelene a vybudovanie parkov v obci
		3.2.3	Úprava okolia potoka v intraviláne obce
3.3.	**Environmentálna infraštruktúra**	3.3.1	Dobudovanie obecného vodovodu a druhého vodojemu
		3.3.2	Vybudovanie kanalizácie a ČOV
3.4	**Dopravná infraštruktúra**	3.4.1	Vybudovanie parkoviska pri turistickej ubytovni
		3.4.2	Rekonštrukcia chodníkov v centre obce
		3.4.3	Rekonštrukcia a dobudovanie autobusových zastávok
		3.4.4	Rekonštrukcia ciest III. triedy v obci
		3.4.5	Rekoštrukcia mostov a lávok v obci
		3.4.6	Výstavba cyklotrasy v intraviláne obce
3.5	**Technická infraštruktúra**	3.5.1	Inštalácia informačných tabúľ v obci
		3.5.2	Renovácia obecného cintorína(oplotenie osvetlenie)
		3.5.3	Vybudovanie detského a multifunkčného ihriska
		3.5.4	Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice
		3.5.5	Rekonštrukcia verejného osvetlenia
		3.5.6	Kamerový systém

Pre podrobnejšie rozpracovanie do samostatných formulárov boli zaradené projekty pre obdobie prvého akčného plánu PHSR (2016 - 2017) a budú každoročne doplnené pri hodnotení PHSR.

3.2. Súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt

Ďalšou súčasťou programovej časti je stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR, aby sa plnenie jednotlivých cieľov dalo objektívne sledovať. Ukazovatele výstupov, výsledkov a dopadov pre PHSR mesta Moldava nad Bodvou sú spracované vo formulári P2.

Výstupy projektu predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. **Výsledok projektu (výstup programu)** predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. **Dopad** vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu.

Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľovú skupinu projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na územie a cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť, potrieb cieľovej skupiny alebo k odstraňovaniu prekážok či využívaniu potenciálu rozvoja územia (preto je medzi výsledkom a dopadom logická väzba). Z tohto hľadiska preto nemusí byť dosiahnutie strategického cieľa vyjadrené ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrené aj vhodnými ukazovateľmi výsledku.

Tabuľka č.16: Tabuľka ukazovateľov výstupov, výsledkov, dopadov (Formulár P2)

Názov ukazova-teľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Vých. hodnota 2015	Cieľová hodnota	
					2019	2023
Prioritná oblasť 1 HOSPODÁRSKA OBLASŤ						
1.1.1	Vytvorenie ubytovacích kapacít v rodinných domoch					
Výstup	Počet nových upravených objektov	Prieskum	ks	0	1	4
Výsledok	Počet lôžok	Prieskum	ks	0	2	10
Dopad	Počet prenocovaní v obci	OÚ - poplatok za prenocovanie	ks	0	200	1200
1.1.2	Vytvorenie stravovacích zariadení v obci					
Výstup	Počet upravených objektov	Prieskum	ks	0	1	1
Výsledok	Celková kapacita stravovacích zariadení	Prieskum	ks	0	10	10
Dopad	Počet vydaných stravných jednotiek	Anketa	ks	0	1000	1000
1.1.3	Odkúpenie a rekonštrukcia historického domu na obecné múzeum					
Výstup	Vznik nového objektu cestovného ruchu	Prieskum	ks	0	1	1
Výsledok	Počet návštevníkov múzea	Štatistika návštevnosti	osoba	0	100	300
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	Anketa	osoba	0	200	500
1.1.4	Rekonštrukcia altánkov pri vodopádoch					
Výstup	Zrekonštruované objekty	Dodávateľská faktúra	EUR	0	5000	0
Výsledok	krajšie prostredie vodopádov	-	-	-	-	-
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	Anketa	osoba	0	200	500
1.1.5	Zriadenie tradičného hospodárskeho dvora s domácimi zvieratami					

Výstup	Vznik nového objektu cestovného ruchu	Prieskum	ks	0	1	1
Výsledok	Počet návštevníkov múzea	Štatistika návštevnosti	osoba	0	100	300
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	Anketa	osoba	0	200	500
1.2.1	Vydanie obecného a turistického sprievodcu					
Výstup	Počet vydaných titulov	Dodací list	ks	0	1	2
Výsledok	Počet výtlačkov	Dodací list	ks	0	500	1000
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	Anketa	osoba	0	200	500
1.2.2	Informovanie verejnosti o aktivitách v obci cez elektronické médiá					
Výstup	Počet elektronických kanálov	OÚ	ks	1	2	8
Výsledok	Počet zverejnených správ	OÚ	ks	0	12	40
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	Anketa	osoba	0	200	500
1.3.1	Tradičný folklórny festival					
Výstup	Počet akcií	Štatistika OÚ	ks	0	2	6
Výsledok	Počet návšteníkov	Štatistika OÚ	osoba	0	800	1600
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	Anketa	osoba	0	200	500
1.3.2	Vybudovanie amfiteátra na folklórne festivaly					
Výstup	Nový objekt	Dodávateľská faktúra	EUR	0	330000	-
Výsledok	Počet účinkujúcich a počet krajín	Štatistika OÚ	osoba/krajina	0	400/4	800/4
Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce aj zo zahraničia	Anketa	osoba/osoba	0	200	500

Tabuľka č.17: Tabuľka ukazovateľov výstupov, výsledkov, dopadov (Formulár P2)

Názov ukazova-teľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Vých. hodnota 2015	Cieľová hodnota	
					2019	2023
Prioritná oblasť 2 SOCIÁLNA OBLASŤ						
2.1.1	Rekonštrukcia budovy - klub dôchodcov					
Výstup	Rekonštruovaný objekt	Kolaudačná správa	ks	0	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaná plocha	Kolaudačná správa	m2	0	120	120
Dopad	Zvýšenie počtu akcií pre dôchodcov	Štatistika OÚ	ks	12	24	50
2.1.2	Zabezpečenie stravy pre dôchodcov a sociálne odkázaných obyvateľov					
Výstup	Poskytovanie stravovacích služieb občanom	Štatistika OÚ	ks	1	1	1
Výsledok	Počet vydaných stravných jednotiek	Štatistika OÚ	ks/rok	3000	5000	5000
Dopad	Počet obyvateľov využívajúcich službu	Štatistika OÚ	osoba	15	25	25
2.2.1	Motivácia občanov pre podnikanie v CR formou prezentácií					
Výstup	Zrealizované prezentačné akcie	Štatistika OÚ	ks	0	10	15
Výsledok	Počet zúčastnených	Prezenčné listiny	osoba	0	100	230
Dopad	Noví podnikatelia v CR	Prieskum	ks	0	2	6
2.2.2	Zapojenie obyvateľov do projektov rekvalifikačného charakteru					
Výstup	Zrealizované rekvalifikačné projekty	Štatistika OÚ	ks	0	4	10
Výsledok	Počet zúčastnených	Prezenčné listiny	osoba	0	20	30
Dopad	Zvýšenie zamestnanosti občanov	ÚPSVaR	osoba	0	10	15

Tabuľka č.18: Tabuľka ukazovateľov výstupov, výsledkov, dopadov (Formulár P2)

Názov ukazova-teľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Vých. hodnota 2015	Cieľová hodnota	
					2019	2023
Prioritná oblasť 3 ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ						
3.1.1	Zvyšovanie uvedomelosti občanov v oblasti ochrany ŽP					
Výstup	Zrealizované aktivity	štatistika OÚ	ks	0	4	8
Výsledok	Počet zúčastnených	Prezenčné listiny	osoba	0	80	160
Dopad	Zníženie počtu priestupkov v oblasti ŽP	Polícia	%	0	0,5	0,6
3.1.2	Zapojenie obyvateľov do projektov na ochranu životného prostredia					
Výstup	Zrealizované enviromentálne projekty	štatistika OÚ	ks	0	4	8
Výsledok	Počet zúčastnených	prezenčné listiny	osoba	0	60	150
Dopad	Zvýšenie čistoty obce	-	-	-	-	-
3.2.1	Likvidácia čiernych skládok TDO					
Výstup	Počet akcií	štatistika OÚ	ks	0	4	8
Výsledok	Počet zlikvidovaných čiernych skládok TDO	štatistika OÚ	ks	0	4	8
Dopad	Obnova čistoty ŽP	-	-	-	-	-
3.2.2	Revitalizácia zelene a vybudovanie parkov v obci					
Výstup	Počet nových parkov	štatistika OÚ	ks	0	2	2
Výsledok	Plocha nových zelených plôch a vysadených okrasných rastlín	štatistika OÚ	m2	0	100	100
Dopad	Skrášlenie intravilánu obce	-	-	-	-	-

3.2.3	Úprava okolia potoka v intraviláne obce					
Výstup	Počet akcií	štatistika OÚ	ks	0	4	8
Výsledok	plocha upravenej plochy	štatistika OÚ	m2	0	0	200
Dopad	Skvallitnenie prostredia	-	-	-	-	-
3.3.1	Dobudovanie obecného vodovodu a druhého vodojemu					
Výstup	Úspešné ukončenie prác na vodovode	Dodavateľská faktúra	EURO	0	0	1300000
Výsledok	Počet novovybudovaných prípojok	kolaudačná správa	ks	0	0	100
Dopad	Počet obyvateľov napojených na vodovodnú sieť	štatistika OÚ	%	0	0	95
3.3.2	Vybudovanie kanalizácie a ČOV					
Výstup	Realizácia projektu kanalizácie	Dodavateľská faktúra	EURO	0	0	1700000
Výsledok	Počet kanalizačných prípojok	kolaudačná správa	ks	0	0	150
Dopad	Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu	štatistika OÚ	%	0	0	85
3.4.1	Vybudovanie parkoviska pri turistickej ubytovni					
Výstup	Realizáca aktivity	Dodavateľská faktúra	EURO	0	20000	0
Výsledok	Plocha parkoviska	technická dokumentácia	m2	0	150	150
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti a atraktivity obce	-	-	-	-	-
3.4.2	Rekonštrukcia chodníkov v centre obce					
Výstup	Realizácia aktivity	Dodavateľská faktúra	EURO	0	2000	0
Výsledok	Dĺžka zrekonštruovaných chodníkov	technická dokumentácia	m2	0	100	100
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti a atraktivity obce	-	-	-	-	-

3.4.3	Rekonštrukcia a dobudovanie autobusových zastávok					
Výstup	Realizácia aktivity	Dodavateľská faktúra	EURO	0	10000	0
Výsledok	Počet objektov	dodací list	ks	1	2	2
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti a atraktivity obce	-	-	-	-	-
3.4.4	Rekonštrukcia ciest III. triedy v obci					
Výstup	Realizácia aktivity	prieskum	ks	0	0	1
Výsledok	Dlžka zrekonštruovaných komunikácií	databanka VÚC	km	0	0	4
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti a atraktivity obce	-	-	-	-	-
3.4.5	Rekoštrukcia mostov a lávok v obci					
Výstup	Realizácia aktivity	Dodavateľská faktúra	EURO	0	15000	0
Výsledok	Počet objektov	dodací list	ks	0	6	6
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti a atraktivity obce	-	-	-	-	-
3.4.6	Výstavba cyklotrasy v intraviláne obce					
Výstup	Realizácia aktivity	Dodavateľská faktúra	EURO	0	460000	0
Výsledok	Plocha cyklotrás	dodací list	m2	0	4000	4000
Dopad	Zvýšenie bezpečnosti a atraktivity obce	-	-	-	-	-
3.5.1	Inštalácia informačných tabúľ v obci					
Výstup	Realizácia aktivity	Dodavateľská faktúra	EURO	0	2000	0
Výsledok	Počet oznamovacích tabúľ	dodací list	ks	0	4	4
Dopad	Zvýšenie atraktivity obce	-	-	-	-	-

3.5.2	Renovácia obecného cintorína(oplotenie osvetlenie)					
Výstup	Realizácia prác	Dodavateľská faktúra	EURO	0	10000	0
Výsledok	Zrekonštruovaná plocha	technická dokumentácia	m2	0	800	800
Dopad	Zvýšenie atraktivity a bezpečnosti v obci	-	-	-	-	-
3.5.3	Vybudovanie detského a multifunkčného ihriska					
Výstup	Dodané služby	Dodavateľská faktúra	EURO	0	500000	0
Výsledok	Plocha nových ihrísk	Preberací protokol	m2	0	600	600
Dopad	zvýšenie počtu verejných športových podujatí / rok	Obecný úrad	počet	6	20	25
3.5.4	Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice					
Výstup	Dodaný tovar s montážou	Dodavateľská faktúra	EURO	0	70000	0
Výsledok	Zrekonštruovaná plocha	Preberací protokol	m2	0	100	100
Dopad	-	-	-	-	-	-
3.5.5	Rekonštrukcia verejného osvetlenia					
Výstup	Realizácia prác	Dodávateľská faktúra	EURO	0	55000	-
Výsledok	Počet svetelných miest	Preberací protokol	ks	32	70	70
Dopad	Osvetlená plocha obce	Obecný úrad	%	48	100	100
3.5.6	Kamerový systém					
Výstup	Dodaný tovar s montážou	Dodavateľská faktúra	EURO	0	25000	-
Výsledok	Počet monitorovacích miest	Preberací protokol	ks	0	4	4
Dopad	Zníženie priestupkovej činnosti	polícia	%	0	5	10

ČASŤ 4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť nadväzuje na Programovú časť a popisuje postupy inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR obce Háj. Popisuje tiež systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu na základe stanovených merateľných ukazovateľov a časový harmonogram realizácie PHSR.

Realizačná časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

4.1. Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR

Legislatíva. Základné povinnosti obce/mesta v procese prípravy a realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja určuje Zákon NR SR č. 309/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, konkrétne § 12 písmeno b) „zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis“).

Samotná realizácia začína schválením PHSR obce Háj obecným zastupiteľstvom. Realizácia PHSR je zabezpečovaná na úrovni PROGRAMU a na úrovni PROJEKTU a je zabezpečovaná v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja mestom. Keďže nie všetky oblasti komplexného rozvoja spadajú do kompetencií obce a obec nemá priamy vplyv na realizáciu všetkých rozvojových aktivít na svojom území, je nevyhnutné, aby sa realizácia PHSR obce Háj uskutočňovala v spolupráci so sociálno - ekonomickými partnermi a ďalšími relevantnými subjektmi regionálneho rozvoja. Partnerstvá sa vytvárajú už v procese prípravy dokumentu a ich formálnym potvrdením je "Dohoda o partnerstve" (Formulár Ú5). Pri realizácii PHSR obce Háj vystupujú ako partneri nasledovné subjekty:

- Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.

Úlohy strategických sociálno - ekonomických partnerov vyplývajú z podpísanej „Dohody o spolupráci“ (Formulár Ú5). Partneri sa dohodli, že po schválení PHSR obce Háj budú spolupracovať v nasledovných oblastiach:

- podpora realizácie priorít PHSR, ktoré predstavujú synergiu zámerov jednotlivých partnerov, podľa určitých podmienok dohodnutých pre každý konkrétny prípad jednotlivo,
- podpora vykonania technických a organizačných opatrení, ktoré budú smerovať k efektívnemu využitiu kapacít a zdrojov jednotlivých partnerov pri príprave a realizácii projektov jednotlivých partnerov zahrnutých do PHSR,
- spoločná komunikácia o krokoch, procesoch a vzťahoch, ktoré by mali významnú dôležitosť a ktoré by mohli ovplyvniť splnenie spoločných zámerov, ako je uvedené v Memorande o porozumení.

4.2. Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PHSR

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľským zborom občanov obce a orgánom samosprávy. Obecné zastupiteľstvo má 5 poslancov volených občanmi mesta v priamych voľbách na dobu určenú zákonom. Poslanci prijímajú všeobecne záväzné nariadenia a tým rozhodujú o základných otázkach života mesta. Spôsob zasadnutia obecného zastupiteľstva upravuje rokovací poriadok. Vo vzťahu k realizácii PHSR obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Taktiež schvaľuje spolufinacovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu mesta. V rámci hodnotenia PHSR schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Starosta obce je predstaviteľom obce a jeho najvyšším výkonným orgánom. Volia ho obyvatelia obce v priamych voľbách podľa osobitných predpisov. Starosta zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a podpisuje ich uznesenia, zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám, rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo iným predpisom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Starosta je štatutárnym orgánom v majetko-právnych vzťahoch obce, v pracovno - právnych vzťahoch pracovníkov obce, v administratívno - právnych vzťahoch je správnym orgánom. Vo vzťahu k realizácii PHSR starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné).

V podmienkach obce Háj zabezpečujú výkon činností súvisiacich s realizáciou PHSR zamestnanci obecného úradu. Na projektovej úrovni zodpovedajú za tvorbu rozvojových projektov na účely využívania finančných prostriedkov z verejných zdrojov a zo štrukturálnych nástrojov Európskej únie a za riadenie realizácie (implementáciu) projektov, na ktoré bolo schválené spolufinancovanie z európskych fondov. Spolupracujú pri tom

s kanceláriou Združenia miest a obcí údolia Bodvy a s ďalšími externými odborníkmi. Zabezpečujú tak činnosti potrebné pre realizáciu PHSR, ako aj činnosti v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov, vrátane procesov s externými subjektmi (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania.

Matica zodpovednosti. Vo vzťahu k realizácii PHSR obce Háj na roky 2016 - 2023 z hľadiska rozdelenia zodpovednosti konkrétnych činností

- poverení zamestnanci obecného úradu pod vedením starostu zodpovedajú za realizáciu PHSR na programovej úrovni a na úrovni projektov;
- ekonóm zodpovedá za finančné riadenie na úrovni programu aj na úrovni projektov;
- spoločným výstupom pracovníkov obecného úradu Háj bude každoročne spracovaný materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva Hodnotenie plnenia PHSR za príslušný rok vrátane monitorovacej správy a Návrh akčného plánu PHSR na nasledujúci dvojročný cyklus. Spoločný výstup predloží starosta komisiám obecného zastupiteľstva a obecnému zastupiteľstvu.

Tabuľka č.19: Zabezpečenie činností v realizácii PHSR na úrovni programu

Činnosť	Obecné zastupiteľstvo	Starosta	Komisie OZ	Obecný úrad	Hlavný kontrolór
Financovanie	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Vykonáva	
Implementácia	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Vykonáva	
Hodnotenie	Schvaľuje	Riadi		Vykonáva	
Monitoring	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Vykonáva	
Kontrola	Schvaľuje	Riadi	Navrhuje		Vykonáva

Tabuľka č.20: Zabezpečenie činností v realizácii PHSR na úrovni projektu

Činnosť	Obecné zastupiteľstvo	Starosta	Komisie obecného zastupiteľstva	Externý odborník	Poverený pracovník OÚ
Fundraising				Spolupracuje	Vykonáva
Identifikácia	Schvaľuje		Navrhuje	Spolupracuje	Vykonáva
Príprava				Spolupracuje	Vykonáva
Financovanie	Schvaľuje		Hodnotí		Vykonáva
Kontraktácia		Vykonáva			Spolupracuje
Implementácia				Spolupracuje	Vykonáva
Monitorovanie	Schvaľuje		Hodnotí	Spolupracuje	Vykonáva
Korekcia	Schvaľuje		Navrhuje	Spolupracuje	Vykonáva

4.3. Stručný popis komunikačnej stratégie

Komunikačná stratégia obce Háj vo vzťahu k PHSR je súčasťou celkovej komunikačnej stratégie obce. Samotná realizácia PHSR je súčasťou rozvojových aktivít obce, ktoré majú zlepšiť kvalitu života jeho občanov a preto je samozrejmé, že nie je možné komunikovať realizáciu PHSR separovane, ale v kontexte ostatných aktivít obce. Okrem obyvateľov sú cieľovou skupinou aj organizácie pôsobiac na území obce, vrátane podnikateľských subjektov, ktoré sú organickou súčasťou ekonomického a spoločenského života obce. Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s cieľovými skupinami a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PHSR a jeho realizácie vyplynú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Hlavným komunikačným kanálom je webstránka obce.

Najdôležitejším nástrojom komunikácie vo vzťahu k realizácii PHSR sú "Materiály na rokovanie obecného zastupiteľstva". Tieto sú ešte pred rokovaním zverejňované v plnom znení na web stránke obce. Počas obdobia realizácie PHSR minimálne 1 krát ročne bude predkladaný na rokovanie obecného zastupiteľstva materiál "Hodnotenie plnenia PHSR za príslušný rok“ a tiež materiál " Návrh akčného plánu PHSR na nasledujúci dvojročný cyklus". Obecné zastupiteľstvo takisto schvaľuje financovanie jednotlivých projektov, takže prostredníctvom materiálov na rokovanie zastupiteľstva sa k cieľovej skupine dostanú aj informácie o príprave a realizácii konkrétnych aktivít - projektov.

Tabuľka č.21: Komunikačný plán pre fázu realizácie PHSR obce Háj (Formulár č. R6)

P.č.	Časový rámec	Miesto	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	11/2015	OÚ Háj	občania	Materiál na rokovanie OZ	Strategická časť PHSR	Návrh strategickej časti PHSR	Uznesenie OZ
2.	12/2015	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Dokument PHSR	Návrh dokumentu PHSR	PHSR obce Háj
3.	03/2017	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2016	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.1, uznesnie OZ
5.	09/2017	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Akčný plán na roky 2018-2019	Metodika spracovania PHSR	Návrh akčného plánu
4.	03/2018	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2017	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.2, uznesenie OZ
5.	03/2019	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2018	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.3, uznesenie OZ
6.	09/2020	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Akčný plán na roky 2020-2021	Metodika spracovania PHSR	Návrh akčného plánu

7.	03/2020	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2019	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.4, uznesenie OZ
8.	03/2021	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2020	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.5, uznesenie OZ
9.	09/2021	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Akčný plán na roky 2022-2023	Metodika spracovania PHSR	Návrh akčného plánu
11.	03/2022	OÚ Háj	občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2021	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.6, uznesenie OZ
10.	03/2023	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2022	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.7, uznesenie OZ
12.	03/2024	OÚ Háj	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2023	Kontrola, hodnotiaca správa	Monitorovacia správa č.8, uznesenie OZ

4.4. Systém monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie. Cieľom monitoringu je získať prehľad o tom, ako sa plnia opatrenia a jednotivé aktivity a ako napĺňajú ciele stanovené v PHSR. Proces monitorovania PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti a to na úrovni projektov. Na úrovni programu sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za príslušný rok. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých projektov (uvedené vo Formulári P2). Výstupom monitorovania je Monitorovacia správa za príslušný rok, schválená obecným zastupiteľstvom. Za prípravu monitorovacej správy projektu je zodpovedný určený pracovník obecného úradu a za celkovú monitorovaciu správu je zodpovedný zástupca starostu. Výsledky monitorovania sú podkladom pre hodnotenie vykonávané na úrovni programu. Cieľom monitorovania je získavanie informácii o skutočnom plnení opatrení na zmenu negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie korekčných opatrení.

Korekcie. Obec jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky partnerov, poslancov a verejnosti. Na základe týchto pripomienok a hodnotenia splnenia PHSR za predchádzajúci rok sa spracuje jeho prípadná aktualizácia.

Hodnotenie plnenia PHSR je činnosť, ktorá na základe monitorovania vymenuje vplyvy jednotlivých častí strategického plánu pre ďalší rozvoj obce, vyhodnotia sa dosiahnuté výsledky a dosahy realizovaných opatrení. Hodnotenie sa bude vykonávať raz ročne najneskôr do 30. marca za predošlý rok. Výstupom hodnotenia je Hodnotiaca správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí. Vstupnými údajmi pre prípravu tejto správy sú výsledky monitorovania - monitorovacie správy jednotlivých projektov realizovaných v rámci programu. V zmysle §12 písmeno b) Zákona NR SR č. 309/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, sa hodnotenie plnenia PHSR do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku.

Tabuľka č.22: Plán hodnotenia realizácie PHSR obce Háj (Formulár R5)

Typ hodnotenia	Vykonať prvý krát	Dôvod/ periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2017	Podľa rozhodnutia starostu a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2017 -2023	Každoročne v zmysle príslušných ustanovení Zákona NRSR 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov v temíne do konca 3. mesiaca príslušného roku.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia: ak bola téma identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov alebo zmene stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí alebo zmene hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2019 , 2023	Aktualizácia PHSR sa očakáva v zmysle Metodiky pre spracovanie PHSR každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia primátora v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR, na základe správy auditu....
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2023	Na základe rozhodnutia starostu o príprave PHSR obce Háj pre programové obdobie 2024-2032.

4.5. Akčný plán na obdobie dvoch nasledujúcich rokov

Súčasťou realizačnej časti PHSR je aj akčný plán spracovaný na obdobie dvoch rokov (n+2), v prípade PHSR obce Háj sú to roky 2016 - 2017. Akčný plán je krátkodobý vykonávací plán na implementáciu naplánovaných aktivít a opatrení prostredníctvom konkrétnych projektov. Je zoradený podľa oblastí, priorít a opatrení. Ku každému je priradený garant, ktorého úlohou je zabezpečiť realizáciu navrhnutých aktivít. Garant bude zodpovedný za začlenenie finančných požiadaviek na realizáciu aktivít do rozpočtu obce, komunikáciu s externými partnermi pri realizácii aktivít, realizáciu aktivít v kompetencii samosprávy a zabezpečenie všetkých potrebných dokumentov, podkladov k monitoringu a hodnoteniu, k aktualizácii strategického dokumentu.

Tabuľka č.23: Akčný plán na roky 2016 - 2017 – Hospodárska oblasť (Formulár R1)

Akčný plán na roky 2016-2017 pre prioritnú oblasť 1 HOSPODÁRSKA OBLASŤ					
Číslo proj.	**Názov projektu /aktivity**	**Termín**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
1.2.2	Informovanie verejnosti o aktivitách v obci cez elektronické médiá	priebežne	Obec Háj	obec	Počet elektronických kanálov
1.3.1	Tradičný folklórny festival	priebežne	Obec Háj	obec+ štátny rozpočet	Počet akcií

Tabuľka č.24: Akčný plán na roky 2016 - 2017 – Sociálna oblasť (Formulár R1)

Akčný plán na roky 2016-2017 pre prioritnú oblasť 2 SOCIÁLNA OBLASŤ					
Číslo proj.	**Názov projektu /aktivity**	**Termín**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
2.1.2	Zabezpečenie stravy pre dôchodcov a sociálne odkázaných obyvateľov	priebežne	Obec Háj	Súkromné zdroje	Poskytovanie stravovacích služieb občanom
2.2.1	Motivácia občanov pre podnikanie v CR formou prezentácií	priebežne	Obec Háj	obec+iné zdroje	Zrealizované prezentačné akcie
2.2.2	Zapojenie obyvateľov do projektov rekvalifikačného charakteru	priebežne	Obec Háj	štátny rozpočet	Zrealizované rekvalifikačné projekty

Tabuľka č.25: Akčný plán na roky 2016 - 2017 – Environmentálna oblasť (Formulár R1)

Akčný plán na roky 2016-2017 pre prioritnú oblasť 3 ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ					
Číslo proj.	**Názov projektu /aktivity**	**Termín**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
3.1.1	Zvyšovanie uvedomelosti občanov v oblasti ochrany ŽP	priebežne	Obec Háj	obec + iné zdroje	Zrealizované aktivity
3.1.2	Zapojenie obyvateľov do projektov na ochranu životného prostredia	priebežne	Obec Háj	obec	Zrealizované enviromentálne projekty
3.2.1	Likvidácia čiernych skládok TDO	priebežne	Obec Háj	obec	Počet akcií
3.4.1	Vybudovanie parkoviska pri turistickej ubytovni	2017	Obec Háj	obec+štátny rozpočet	Realizáca aktivity
3.5.1	Inštalácia informačných tabúľ v obci	2017	Obec Háj	obec	Realizácia aktivity
3.5.2	Renovácia obecného cintorína (oplotenie, osvetlenie)	2017	Obec Háj	obec+štátny rozpočet	Realizácia prác
3.5.5	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2017	Obec Háj	obec+EÚ	Realizácia prác
3.5.6	Kamerový systém	2017	Obec Háj	obec+EÚ	Dodaný tovar s montážou

ČASŤ 5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť PHSR obce Háj obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení. Táto časť obsahuje:

- identifikáciu možných zdrojov financovania zabezpečenia realizácie PHSR a indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania na úrovni jednotlivých projektov,
- systém hodnotenia pre výber projektov

5.1. Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Identifikácia možných zdrojov financovania. Zdroje financovania realizácie PHSR sa členia v závislosti od dostupnosti na dve základné kategórie:

1. Hlavné zdroje financovania

A. Verejné zdroje

- štátny rozpočet vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev (dotačné tituly jednotlivých rozpočtových kapitol ministerstiev, príp. Úradu Vlády SR)
- štátne účelové fondy (Envirofond, Štátny fond rozvoja bývania...)
- rozpočet vyšších územných celkov (KSK)
- rozpočet obcí a miest (vlastné zdroje)

B Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb
- prostriedky právnických osôb
- úvery
- príspevky medzinárodných organizácií
- prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi (Nórsky finančný mechanizmus, bilaterálne dohody, Švajčiarsky finančný mechanizmus)
- iné prostriedky, ak to ustanoví osobitný predpis

2. Doplnkové zdroje financovania

- finančné prostriedky z Európskej únie, v programovom období 2014 - 2020 tzv. európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), určené hospodársky zaostalým regiónom, ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie a regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

5.2. Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov

Financovanie väčšiny projektov v rámci realizácie PHSR obce Háj bude viaczdrojové. Štruktúra zdrojov bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a od dostupnosti doplnkových zdrojov financovania. Financovanie sa bude opierať predovšetkým o rozpočet obce, finančné zdroje partnerov, zdroje EÚ, zdroje zo štátneho rozpočtu SR, prípadne bankové úvery. Finančné rozpočty jednotlivých projektov budú stanovené kvalifikovaným odhadom, prípadne na základe cien vychádzajúcich z výkazov - výmerov stavebných rozpočtov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich prioritu a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce na základe vypracovaného hodnotiaceho systému.

Tabuľka č.26: Indikatívny rozpočet – sumarizácia (Formulár F5)

Rok/ oblasť	OBLASTI			SPOLU
	1. HOSPDOÁRSKA	2. SOCIÁLNA	3. ENVIRONMENTÁLNA	
2016	500 €	4 125 €	1 300 €	5 925 €
2017	500 €	4 125 €	153 300 €	127 925 €
2018	409 000 €	54 125 €	1 128 300 €	1 591 425 €
2019	330 500 €	4 125 €	3 001 300 €	3 335 925 €
2020	150 500 €	4 125 €	121 300 €	275 925 €
2021	2 260 500 €	4 125 €	1 300 €	2 265 925 €
2022	500 €	4 125 €	1 300 €	5 925 €
2023	500 €	4 125 €	1 300 €	5 925 €
Spolu	3 152 500 €	83 000 €	4 409 400 €	7 644 900 €

Tabuľka č.27: Model viaczdrojového financovania PHSR obce Háj – intervenčná matica (Formulár F1)

Viaczdrojové financovanie							
Projektový zámer	Celkové náklady v EUR	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	štát	VÚC	obec	Iné	
1.1.1	1 760 000	860 000	0	0	0	0	900 000
1.1.2	150 000	0	0	0	0	0	150 000
1.1.3	400 000	370 000	0	0	30 000	0	0
1.1.4	5 000	0	4 000	0	0	1 000	0
1.1.5	500 000	480 000	0	0	10 000	10 000	0
1.2.1	3 500	0	0	0	2 000	0	1 500
1.2.2	2 000	0	0	0	2 000	0	0
1.3.1	2 000	0	1 800	0	200	0	0
1.3.2	330 000	300 000	0	0	30 000	0	0
2.1.1	50 000	49 000	0	0	1 000	0	0
2.1.2	11 000	0	0	0	0	0	11 000
2.2.1	6 000	0	0	0	4 000	2 000	0
2.2.2	16 000	0	16 000	0	0	0	0
3.1.1	8 000	0	0	0	4 000	4 000	0
3.1.2	800	0	0	0	800	0	0
3.2.1	1 600	0	0	0	1 600	0	0
3.2.2	70 000	69 500	0	0	500	0	0
3.2.3	20 000	0	19 000	0	1 000	0	0
3.3.1	1 300 000	1 280 000	0	0	20 000	0	0
3.3.2	1 700 000	1 670 000	0	0	30 000	0	0
3.4.1	20 000	0	18 000	0	2 000	0	0
3.4.2	2 000	0	0	1 500	500	0	0
3.4.3	10 000	0	9 500	0	500	0	0
3.4.4	100 000	0	0	100 000	0	0	0
3.4.5	15 000	14 000	0	0	1 000	0	0
3.4.6	460 000	455 000	0	0	5 000	0	0
3.5.1	2 000	1 500	0	0	500	0	0
3.5.2	10 000	0	9 000	0	1 000	0	0
3.5.3	500 000	490 000	0	0	10 000	0	0
3.5.4	70 000	0	68 000	0	2 000	0	0
3.5.5	82500	55 000	0	0	27 500	0	0
3.5.6	37500	25 000	0	0	12 500	0	0
SPOLU	7 644 900	6 119 000	145 300	101 500	199 600	17 000	1 062 500

5.3. Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov PHSR sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Projekty sa budú hodnotiť na základe 5 stupňov priority:

1. Najvyšší stupeň priority – ide o projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy a projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu.

2. Vysoký stupeň priority – ide o projekty s oporou vo všeobecne záväznom nariadení obce, koncepčných materiáloch obce a investičné projekty s ukončenou prípravnou fázou (právoplatné stavebné povolenie, ukončené verejné obstarávanie). Ďalej do tejto kategórie sú zaradené aj projekty verejno-súkromného partnerstva pri využití modelov spolupráce napr. pri bytovej výstavbe.

3. Stredný stupeň priority – ide o projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o doplnkové zdroje financovania, to znamená, že majú oporu v programovej štruktúre operačných programov a prioritných osí EŠIF.

4. Nižší stupeň priority – ide o projekty, ktoré sa nachádzajú v zásobníku projektov, sú bez ukončenej prípravnej fázy (bez projektovej dokumentácie, bez stavebného povolenia) a tiež neinvestičné projekty v štádiu zámeru.

5. Najnižší stupeň priority – ostatné projekty.

Tabuľka č.28: Hodnotiace kritériá pre výber projektov (Formulár F3)

Kategória priority	Stupeň priority	Hodnotiace kritérium – popis podmienok pre zaradenie do kategórie
1.	Najvyšší	• Projekty vyplývajúce zo zákona alebo z podmienok aproximácie práva EÚ. • Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Pre zaradenie do stupňa najvyššej priority je podmienka splnenia aspoň jednej z podmienok.
2.	Vysoký	• Projekty vyplývajúce a podporené v rámci VZN obce Háj alebo koncepciou v danej oblasti. • Investičné projekty s právoplatným stavebným povolením, ukončeným verejným obstarávaním. • Projekty verejno - súkromného partnerstva, v ktorých prípravnú a realizačnú fázu zabezpečuje investor. Pre zaradenie do stupňa vysokej priority je podmienka splnenia spoň jednej z uvedených podmienok.

3.	Stredný	• Projekty investičného a neinvestičného charakteru, ktoré majú možnosť uchádzať sa o doplnkové zdroje financovania alebo cudzie zdroje financovania.
4.	Nižší	• Projekty investičného charakteru, ktoré sa nachádzajú v zásobníku projektov bez projektovej dokumentácie (bez stavebného povolenia, verejného obstarávania). • Projekty neinvestičného charakteru v štádiu zámeru.
5.	Najnižší	• Ostatné projekty

Hodnotenie projektov a revízia prideleného stupňa priority sa uskutoční každoročne v čase prípravy rozpočtu obce Háj na nasledujúce rozpočtové obdobie.

ZÁVEREČNÁ ČASŤ

Tabuľka č.29: Schválenie PHSR (Formulár Z1)

Schválenie PHSR	
DOKUMENT Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Háj na roky 2016 – 2023.
Charakteristika	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územno plánovacej dokumentácie obce.
Metodika	Dokument je štrukturovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (v zmysle novely Zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014).
SPRACOVANIE Forma	Dodávateľsky
Dodávateľ	RENOVA Trade s.r.o.
Autorský kolektív	Ing. Ervin Petrik, Gabriela Balvirčáková
Obdobie spracovania	12/2015 – 4/2016
Riadiací tím	Július Farkas, Mgr. Zuzana Kulcsár Tarnóczy, Peter Farkas, Eva Červená, Árpád Rácz, , Jozef Székessi
PREROKOVANIE Orgány samosprávy	
SCHVÁLENIE Uznesenie	Č.uznesenia
Dátum schválenia	